

Program centra pre deti a rodiny Banská Bystrica

Banská Bystrica

apríl 2025

Program Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica

Kontaktná adresa centra

Centrum pre deti a rodiny Banská Bystrica

Kollárova 29

974 01 Banská Bystrica

☎: 048/243 3001 – 5

Mobilné číslo: +421917266279

💻 socialne.banskabystica@ded.gov.sk

Webová stránka: www.dedsvetluka.sk

Adresa miest vykonávania opatrení

Vykonávanie opatrení pobytovou formou na adresách:

Kollárova 29, 974 01 Banská Bystrica, ☎: 048/243 3001 – 5,9

Sládkovičova 24, 974 05 Banská Bystrica, ☎: +421 917 266 280

Rudlovská cesta 50, 974 01 Banská Bystrica, ☎: +421 917 266 282

Mládežnícka č. 17, 974 04 Banská Bystrica – samostatná skupina pre mladých dospelých

19 profesionálnych náhradných rodičov vykonávajúcich pobytové opatrenia súdu vo svojich vlastných bytových priestoroch v regióne Banskobystrického kraja

Vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou na adrese:

Office centrum Skuteckého 30 - III. poschodie, 974 01 Banská Bystrica

☎: +421 908 460 154, 💻 bb.ambulancia@dedsvetluka.sk

Účel centra, druh a forma vykonávania opatrení v centre

Centrum pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) je podľa zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“), § 45 ods. 1 zariadenie zriadené na **účel** vykonávania:

- opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia („pobytové opatrenie súdu“),
- výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu, povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť,
- vykonávanie opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania

1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch,
3. na základe dohody po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Centrum v zmysle § 45 ods. 4 zákona vykonáva opatrenia **formou:**

- a) pobytovou
- b) ambulantnou
- c) terénnou

Formy vykonávaných opatrení možno vhodne a účelne kombinovať.

Centrum vykonáva **opatrenia pobytovou formou:**

- a) na základe rozhodnutia súdu o:
 1. nariadení ústavnej starostlivosti
 2. nariadení neodkladného opatrenia
 3. uložení výchovného opatrenia
- b) na základe dohody:
 1. s plnoletou fyzickou osobou, ktorou je mladý dospelý po ukončení pobytového opatrenia súdu (ak bola nariadená ústavná starostlivosť, alebo bol podaný návrh na ústavnú starostlivosť) nadobudnutím plnoletosti dieťaťa (najdlhšie do 25 roku života, ktorú možno predĺžiť najviac o 24 mesiacov, ak sa mladý dospelý sústavne pripravuje na povolanie)
 2. s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa podľa § 47
- c) na základe požiadania dieťaťa – centrum postupuje v tomto prípade podľa § 46 ods. 2 zákona

Výkon pobytových opatrení súdu sa realizuje v:

- a) profesionálnej náhradnej rodine
- b) samostatných skupinách
- c) špecializovaných samostatných skupinách

Výkon pobytových opatrení na základe dohody sa realizuje v:

- a) dvoch samostatných skupinách – spolu 4 miesta, pokiaľ to umožňujú kapacity centra
- b) špecializovaných samostatných skupinách – spolu 2 miesta, pokiaľ to umožňujú kapacity centra
- c) samostatnej skupine pre mladých dospelých

Centrum vykonáva **opatrenia ambulantnou a/alebo terénnou formou podľa Plánu zabezpečenia ambulantných a terénnych opatrení SPODaSK na rok 2025 :**
(druh opatrenia/ počet hodín na rok):

- a) **§ 11 ods. 2 písm. a) - opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových, rozchodových situáciách, kedy je dieťaťu a jeho rodičom potrebné poskytnúť alebo sprostredkovať sociálne poradenstvo** /10 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.
- b) **§ 11 ods. 2 písm. b) - opatrenia pre rodičov dieťaťa odporučiť psychologickú pomoc v záujme obnovy manželského spolužitia a v záujme predchádzania nepriaznivým vplyvom rozvodu na dieťa** /10 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.
- c) **§ 11 ods. 2 písm. c) - opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových, rozchodových situáciách, kedy je potrebné dieťaťu poskytnúť alebo zabezpečiť potrebnú psychologickú pomoc aj po rozvo**de /10 hod. na rok
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.
- d) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 1 - odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii** /300 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 40 hodín.
- e) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 2 - odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov** /50 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 15 hod. a max. 85 hodín.
- f) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 3 - odborné metódy práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medzilidských vzťahoch** /70 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 30 hodín.
- g) **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 4 - odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností** /150 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 15 hod. a max. 75 hodín.
- h) **§ 11 ods. 3 písm. d) - vykonávanie poradensko-psychologickej pomoci rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách** /100 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 5 hod. a max. 30 hodín.
- i) **§ 37 ods. 2 písm. d) zákona o rodine - uloženie maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu** /100 hod. na rok.
Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 20 hod. a max. 60 hodín.
- j) **§ 44a ods. 1 písm. a) – poskytovanie alebo zabezpečenie poskytnutia sociálneho poradenstva alebo iného odborného poradenstva** /30 hod. na rok.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 15 hod. a max. 60 hodín.

- k) **§ 44a ods. 1 písm. b) bod 1 – vykonanie alebo zabezpečenie vykonania opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov** /20 hod. na rok.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 40 hodín

- l) **§ 73 ods. 6 písm. e) - poskytovanie sociálneho poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti** /10 hod. na rok.

Opatrenie realizujeme podľa podprogramu v odporúčanom rozsahu minimálne 10 hod. a max. 60 hodín

Centrum ponúka vykonávanie opatrení a odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými fyzickými osobami v súvislosti s rozvodom rodičov dieťaťa alebo rozchodom rodičov dieťaťa. O vyťažnosti centra pre vykonávanie takýchto opatrení a odborných metód práce písomne informuje riaditeľ centra vedúceho oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica v mesačných intervaloch vždy do 3. dňa v mesiaci. V prípade potreby aktuálnej informácie o vyťažnosti centra pre vykonávanie takýchto opatrení – kontakt ☎: +421 908 460 154.

Metóda prípadovej konferencie, rodinnej konferencie alebo iná odborná metóda na zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, posúdenie možnosti rodiny, príbuzných a iných blízkych osôb riešiť situáciu dieťaťa a jeho rodiny s cieľom vypracovania konkrétneho adresného merateľného plánu riešenia situácie dieťaťa a jeho rodiny, s aktívnym partnerským zapojením širokej rodiny, komunity, všetkých formálnych i neformálnych zdrojov podpory rodine pri riešení situácie dieťaťa a sa vykonáva podľa § 7 ods. 7 vyhlášky.

Opis cieľovej skupiny centra

Centrum vykonáva opatrenia **pobytovou formou**:

- a) **na základe rozhodnutia súdu** o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia, **pre dieťa**, ktorému je
1. starostlivosť poskytovaná v samostatne usporiadanej skupine alebo v profesionálnej náhradnej rodine, pre deti vo veku od 0-18 rokov, ktoré sa ocitli bez akejkoľvek starostlivosti, alebo ak je ich život, zdravie alebo priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývin vážne ohrozený alebo narušený,
 2. starostlivosť poskytovaná v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu – zdravotne ťažko postihnuté deti s telesným postihnutím, so zmyslovým postihnutím, alebo s kombináciou týchto postihnutí (§ 20 ods. 1 písm. f) bod 2.,3. vyhlášky k zákonu), ktorým centrum poskytuje ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 63 zákona, alebo opatrovateľskú starostlivosť,

s výnimkou detí so závažnými poruchami správania, drogovu závislých detí, týraných alebo zneužívaných detí.

V naliehavých prípadoch, ak je dieťa vážne ohrozené na živote a na zdraví, alebo ak sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti, môže byť dieťa dočasne prijaté aj bez rozhodnutia súdu.

b) na základe dohody pre

1. **dieťa** - dohoda s rodičom dieťaťa alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa (§ 46 ods. 1 písm. a) bod 1.). Centrum prijme a zaradí dieťa do samostatne usporiadanej skupiny, len ak je to pre toto dieťa a deti, ktorým je poskytovaná starostlivosť v samostatne usporiadanej skupine, vhodné a ak sú voľné kapacity v samostatne usporiadanej skupine,
2. **plnoletú fyzickú osobu** – ktorou je mladý dospelý po ukončení ústavnej starostlivosti nadobudnutím plnoletosti (§ 46 ods. 1 písm. b) bod 2.)

Centrum nevykonáva opatrenia pobytovou formou pre plnoletú fyzickú osobu, ktorá sa zúčastňuje resocializačného programu a pre tehotnú ženu a túto ženu po pôrode a jej dieťa.

Pre naplnenie efektívnej a intenzívnej spolupráce s rodinou dieťaťa je prioritne poskytovaná starostlivosť deťom z Banskobystrického kraja.

Ambulantné a terénne opatrenia sú vykonávané pre:

a) dieťa na

1. základe písomnej dohody s rodičom dieťaťa alebo osobou dieťaťa, ktorá sa osobne stará o dieťa,
2. základe rozhodnutie súdu alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa,

b) plnoletú fyzickú osobu, ktorej je dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúna alebo poručníka, ktorý sa osobne stará o dieťa, u ktorých orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri výkone opatrení podľa zákona navrhol odbornú pomoc na uľahčenie zabezpečovania náhradného rodinného prostredia pre dieťa.

c) rodiča alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa,

d) mladého dospelého po ukončení náhradnej starostlivosti, v začleňovaní sa do bežného života, ak má záujem posilniť svoje sociálne zručnosti, pracovné návyky, posilňovanie a poradenstvo v medziľudských a partnerských vzťahoch.

Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre

Opatrenia vykonávané ambulantnou a terénnou formou centrum nevykonáva:

- a) ak nedisponuje personálnym zabezpečením pre výkon opatrení ambulantnej a terénnej formy,
- b) pre dieťa a jeho rodinu, ktorí si vyžadujú zaradenie do resocializačného programu alebo do špecializovaných programov,
- c) pre dieťa, rodiča, alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa, ktoré trpia infekčným ochorením ohrozujúcim verejné zdravie.

Kontraindikácie vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou sú:

- a) závažné psychiatrické diagnózy rodiča/rodičov (alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa) alebo dieťaťa vyžadujúce v danom čase intenzívnu zdravotnú starostlivosť alebo dlhodobú ústavnú liečbu v zdravotníckom zariadení,
- b) správanie rodiča/rodičov (alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa) alebo dieťaťa je priamo ohrozujúce život alebo zdravie zamestnanca centra,
- c) pri dôvodnom podozrení, alebo preukázanom zneužívaní, či týraní maloletého dieťaťa alebo partnera/ex partnera.

Celkový počet miest v centre a počet miest v jednotlivých budovách centra

Celkový počet miest v centre pre výkon opatrení pobytovou formou je 73.

Počet miest v jednotlivých objektoch centra:

- a) Kollárova 29, Banská Bystrica:
 - špecializovaná samostatná skupina pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu, ktorým je poskytovaná ošetrovateľská starostlivosť - kapacita 7 miest
 - špecializovaná samostatná skupina pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu, s kombináciou postihnutí - kapacita 7 miest
- b) Sládkovičova ul. 24, Banská Bystrica (rodinný dom): samostatne usporiadaná skupina - kapacita 9 miest
- c) Rudlovská cesta 50, Banská Bystrica (rodinný dom): samostatne usporiadaná skupina - kapacita 10 miest
- d) 19 profesionálnych náhradných rodičov vo svojich vlastných bytových priestoroch – kapacita 36 miest (1 PNR určený na poskytovanie starostlivosti iným deťom z PNR počas čerpania dovolenky iných PNR)
- e) Mládežnícka č. 17, Banská Bystrica (prenajatý byt): samostatná skupina pre mladých dospelých – kapacita 4 miesta

Z uvedenej celkovej kapacity centra sú 4 miesta vyčlenené pre pobytové opatrenia pre maloleté deti na základe dohody s rodičom, alebo s fyzickou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, v samostatne usporiadaných skupinách a 2 miesta v špecializovaných samostatných skupinách a to za predpokladu, že na tieto miesta nie sú umiestnené deti na základe rozhodnutia súdu.

Opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra, opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu

a) Kmeňová budova Banská Bystrica. V kmeňovej budove je umiestnený: ekonomicko-prevádzkový úsek, 2 samostatné špecializované skupiny, CPPR, odborný tím. Dispozične je členená na 2 samostatné časti, so samostatnými vchodmi, v ktorých sú 4 samostatné byty, administratívna

časť a priestory pre stretávanie sa biologických rodičov s deťmi.

V budove sa nachádza priestor pre stretávanie sa biologických rodičov s deťmi, ktorý zároveň slúži ako interakčná miestnosť (jednoizbový návštevný byt). V tomto byte je samostatné hygienické zariadenie vybavené vaňou, umývadlom a toaletou.

V budove je knižnica, využívaná na individuálnu aj skupinovú prácu s deťmi, a zároveň diagnostická miestnosť, ktorá je využívaná zamestnancami odborného tímu na komplexnú diagnostiku dieťaťa, individuálne a skupinové intervencie s deťmi.

Prízemie tvoria dva 3-izbové byty. V jednom samostatnom byte je umiestnená **špecializovaná samostatná skupina** pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu, s kombináciou postihnutí (zmyslových a telesných). Priestory tvorí chodba, obývačka, kuchyňa, 2 detské izby, veľká kúpeľňa výlučne pre deti (vaňa, detské WC, dve umývadlá - malé a veľké, pult na prebaľovanie, výlevka, odvetraná skriňa na plienky), samostatné WC a umývadlo pre zamestnancov, komora.

V druhom samostatnom byte sú vytvorené podmienky pre terapeutickú prácu najmä so zdravotne ťažko postihnutými deťmi, nakoľko sú v byte vybudované tri liečebno-terapeutické miestnosti: biely, farebný a vodný snoezelen, ktoré sú dispozične riešené podľa konceptov snoezelenu. V byte je aj vstupná chodba, obývačka – v nej vytvorené podmienky pre skupinové aktivity s deťmi aj dospelými. Samostatná kuchyňa je štandardne vybavená. V byte je samostatné hygienické zariadenie (WC a umývadlo).

I. podlažie tvoria rovnako dva 3-izbové byty. V jednom je **špecializovaná samostatná skupina** pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu, ktorým je poskytovaná ošetrovateľská starostlivosť (aj paliatívna starostlivosť). Byt pozostáva z dvoch detských izieb, spoločnej obývacej miestnosti, ktorá slúži ako obývačka a herňa, kuchyne, komory a kúpeľne (v nej je umiestnená vaňa, sprchovací kút, odvetraná skriňa na plienky, pojazdná polohovateľná vaňa, výlevka). V priestoroch bytu je samostatné WC pre personál. K bytu patrí terasa. V druhom 3-izbovom byte sú kancelárie odborného tímu úseku starostlivosti o dieťa a centra podpory profesionálnych náhradných rodičov. Osobná hygiena detí je vykonávaná v priestoroch kúpeľne, vždy samostatne pre každé dieťa s maximálnym humánnym prístupom a zachovaním intimity a súkromia dieťaťa. S ohľadom na vek, mentálnu úroveň a zdravotný stav dieťaťa (deti zdravotne ťažko postihnuté, ktoré sú úplne odkázané na pomoc inej osoby) vykonávajú hygienické úkony deti s pomocou a pod dohľadom zamestnanca, alebo ich zabezpečujú zamestnanci.

Vonkajšie priestory: tvoria ostatné plochy a nádvorie, ktoré sú využívané ako dvor. Terén je svahovitý.

b) Rodinný dom Banská Bystrica – samostatne usporiadaná skupina

Špecifikácia objektu: rodinný dom, ktorý bol rekonštruovaný v roku 2012, je to jednopodlažná budova.

Prízemie tvoria priestory: vstupná veranda, schodisko, chodba, kotolňa, kuchyňa, komora, hygienické zariadenie – WC a kúpeľňa (1x sprchový kút – plastová zástena), jedáleň a spoločenská miestnosť – obývačka.

Podlažie tvoria: vstupná chodba, obytné miestnosti – detské izby: 1 jednolôžková, 1 dvojlôžková a 2 trojlôžkové izby, hygienické zariadenie – WC samostatné a samostatná kúpeľňa (1x vaňa). Pre osobnú hygienu sú určené dve kúpeľne s WC, kúpeľňa na prízemí je určená pre chlapcov, kúpeľňa

na poschodí je určená pre dievčatá. Na poschodí je WC samostatné. Kúpeľne a WC sú uzamykateľné na kľúč pre zachovanie intimity a súkromia. Osobná hygiena detí je vykonávaná v priestoroch kúpeľne, vždy samostatne pre každé dieťa s maximálnym humánnym prístupom a zachovaním intimity a súkromia dieťaťa.

Vonkajšie priestory: tvoria ostatné plochy a nádvorie, ktoré sú využívané ako dvor a malá záhradka. Na dvore je kryté sedenie.

c) Rodinný Banská Bystrica - samostatne usporiadaná skupina

Špecifikácia objektu: jednoposchodový dom rekonštruovaný v roku 2012, na samostatne stojacom a ohraničenom pozemku so samostatnou murovanou garážou.

Prízemie domu tvoria priestory: vstupná chodba, schodisko, chodba, kotolňa s pracovňou, kuchyňa, komora, hygienické zariadenie – WC a kúpeľňa (1x sprchový kút – plastová zástena), jedáleň, obývačka a priestor pod schodmi na uloženie osobných vecí vychovávateľov.

Podlažie tvoria: vstupná chodba, obytné miestnosti – detské izby: 2 dvojľôžkové a 2 trojlôžkové izby, hygienické zariadenie – samostatné WC a samostatná kúpeľňa (1x vaňa).

Pre osobnú hygienu sú určené dve kúpeľne a dve WC, kúpeľňa a WC na prízemí sú určené pre chlapcov, kúpeľňa a WC na poschodí sú určené pre dievčatá. Kúpeľne a WC sú uzamykateľné na kľúč pre zachovanie intimity a súkromia.

Osobná hygiena detí je vykonávaná v priestoroch kúpeľne, vždy samostatne pre každé dieťa s maximálnym humánnym prístupom a zachovaním intimity a súkromia dieťaťa.

Vonkajšie priestory: tvoria ostatné plochy a nádvorie, ktoré sú využívané ako dvor a malá záhradka.

d) Byt Banská Bystrica – skupina pre mladých dospelých

3-izbový byt s príslušenstvom, má samostatnú kuchyňu s jedálenským kútom, obývačku, hygienické zariadenie s umývadlom a sprchovým kútom, WC a 2 dvojľôžkové izby. Byt je s balkónom.

e) Priestory ambulantnej a/alebo terénnej formy výkonu opatrení

sú prenajaté v budove Office centra v Banskej Bystrici. Jedná sa o 3 miestnosti, pre psychologov, sociálnych pracovníkov a jedna miestnosť pre individuálnu prácu s klientmi.

Počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov, zabezpečenie odbornej pomoci alebo činností inými odborníkmi

Celkový počet zamestnancov centra: 69 zamestnancov

Odborné činnosti a ďalšie činnosti sa vykonávajú v centre pre deti **pobytovou formou** prostredníctvom zamestnancov, ktorí:

a) sú členmi odborného tímu úseku starostlivosti o dieťa: 7 zamestnancov

- ✓ 2 psychologovia s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 2 sociálni pracovníci s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 špeciálny pedagóg s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 liečebný pedagóg s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 fyzioterapeut s VŠ vzdelaním prvého/druhého stupňa v príslušnom odbore,

sú členmi odborného tímu centra podpory profesionálnych rodín: 3 zamestnanci

- ✓ 1 psychológ s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 sociálny pracovník s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,
- ✓ 1 špeciálny pedagóg s VŠ vzdelaním druhého stupňa v príslušnom odbore,

b) zabezpečujú odbornú pomoc a starostlivosť v samostatne usporiadaných skupinách:

- ✓ **v prvej samostatne usporiadanej skupine** zabezpečujú starostlivosť 3 vychovávatelia, z toho 2 s VŠ vzdelaním, jeden so stredoškolským vzdelaním a 3 pomocní vychovávatelia z toho 2 so stredoškolským vzdelaním a 1 s VŠ vzdelaním prvého stupňa,
- ✓ **v druhej samostatne usporiadanej skupine** zabezpečujú starostlivosť 3 vychovávatelia s VŠ vzdelaním, a 3 pomocní vychovávatelia: 1 so stredoškolským a 2 s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa,
- ✓ **v špecializovanej samostatnej skupine (poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti)** koordinuje ošetrovateľskú starostlivosť **zodpovedná osoba** – sestra s VŠ vzdelaním II. stupňa a špecializáciou v príslušnom odbore, starostlivosť zabezpečuje 5 zdravotných sestier (jeden úväzok zložený z dvoch polovičných úväzkov), z toho 3 s VŠ vzdelaním a 3 so stredoškolským vzdelaním a pomocný vychovávateľ s ekonomickými činnosťami so stredoškolským vzdelaním.

Od 01.07.2024 je v centre určená: sestra - zodpovedná osoba, koordinátor ošetrovateľskej starostlivosti, v zmysle § 49p zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení centrum splnilo povinnosť podľa § 10a ods. 8 citovaného zákona, t. j. musí mať určenú osobu zodpovednú za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti.

- ✓ **v špecializovanej samostatnej skupine** pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku podľa osobitného predpisu, s kombináciou postihnutí, zabezpečuje starostlivosť 5 opatrovateliek so stredoškolským vzdelaním, 2 vychovávateľky s VŠ vzdelaním, pomocný vychovávateľ s ekonomickými činnosťami so stredoškolským vzdelaním,

c) poskytujú starostlivosť deťom vo svojom domáckom prostredí – 19 profesionálnych náhradných rodičov,

- ✓ z toho 6 s VŠ vzdelaním a 13 so stredoškolským vzdelaním,

Vykonávanie opatrení **ambulantnou a terénnou formou** realizujú:

- ✓ 3 psychológovia s VŠ vzdelaním druhého stupňa v študijnom programe psychológia
- ✓ 2 sociálni pracovníci/asistenti sociálnej práce s VŠ vzdelaním druhého/prvého stupňa v študijnom odbore sociálna práca
- ✓ 1 odborný zamestnanec na prípadové konferencie/rodinné konferencie/iné odborné metódy s VŠ vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca.

Centrum zabezpečuje odbornú pomoc alebo činnosť vykonávaných opatrení pobytovou formou aj prostredníctvom iných externých odborníkov, s ktorými spolupracuje – právnickými alebo fyzickými osobami:

- a) Centrum poradenstva a prevencie – diagnostiky, špecializované odborné činnosti, poradenstvo, metodická činnosť
- b) Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Krajské pracovisko v Banskej Bystrici

- c) Centrum diagnostiky, terapie a prevencie FAS Ružomberok
- d) Hippoterapeut – metódy hippoterapie
- e) Klinický psychológ - psychoterapeut
- f) Klinický logopéd
- g) Koordinátor prevencie Policajného zboru

Opis spôsobu oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra

Program centra je zverejnený na webovom sídle centra. Týmto spôsobom je zabezpečená možnosť kohokoľvek a kedykoľvek sa oboznámiť s jeho obsahom.

Deti, rodičia detí a iné fyzické osoby, pre ktoré sú vykonávané opatrenia, sú s programom oboznamovaní a je im vysvetlený pri prvom osobnom kontakte s pracovníkmi centra, a to v závislosti od formy poskytovaných opatrení v centre:

V prípade vykonávania opatrení pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu, ak nebol prvý kontakt pracovníkov centra pred prijatím dieťaťa do centra, je dieťa oboznámené a je mu vysvetlený program (najmä informácie, ktoré sa týkajú starostlivosti o dieťa, práv a povinností detí a jeho rodinných príslušníkov) pri jeho prijatí do centra sprevádzajúcim vychovávateľom a rodičom dieťaťa pri prvom osobnom stretnutí s pracovníkmi centra, ktoré musí byť zrealizované najneskôr do dvoch týždňov od prijatia dieťaťa. Zodpovedný za oboznámenie rodičov dieťaťa s programom centra je sociálny pracovník.

Zodpovedný za oboznámenie detí, rodičov a iných fyzických osôb, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia centra, s programom centra, je sociálny pracovník centra.

Pri realizácii opatrení ambulantnou a terénnou formou je zodpovedný za oboznámenie s programom centra (so zameraním na podrobné oboznámenie s náležitosťami a priebehom výkonu opatrení) odborný tím, ktorý konkrétne opatrenia vykonáva, počas prvého stretnutia s rodinou.

Opis odborných metód s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Pri pobytových opatreniach:

Pri nastavení odbornej pomoci dieťaťu, ktoré bolo umiestnené do centra, je dôležitá vzájomná spolupráca multidisciplinárneho tímu, ktorý v našom centre tvorí sociálny pracovník, psychológ, špeciálny a liečebný pedagóg, vychovávateľ/profesionálny náhradný rodič, zdravotná sestra, fyzioterapeut. Sociálny pracovník je koordinátorom IPRODu a zodpovedá za zabezpečenie kontinuity vykonávaných odborných činností pre dieťa, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie na základe rozhodnutia súdu.

a) Odborné metódy sociálneho pracovníka

1. prípadová štúdia a kazuistika
2. sociálna diagnostika (rodinná anamnéza, genogram, ekomapa)

3. prípadová konferencia alebo metóda rodinnej konferencie, alebo iná metóda v spolupráci s rodičmi, ďalšími príbuznými a inými blízkymi osobami dieťaťa a s ďalšími prizvanými osobami, najmä zástupcami obce, školy a poskytovateľa zdravotnej starostlivosti
4. sociálne a odborné poradenstvo
5. sociálna terapia a rozbor problémovej situácie
6. individuálny rozhovor (informačný, poradenský, motivačný)
7. terénna sociálna práca - návšteva v BR (realizovaná aj pred prijatím dieťaťa), práca s biologickou rodinou v procese sanácie, rozvoj rodičovských zručností...
8. pozorovanie
9. zber a analýza údajov
10. sociálno-psychologický výcvik

b) Odborné metódy psychológa

1. psychologická intervencia – psychologické poradenstvo s dôrazom na podporu, stabilizáciu bezprostrednej emočnej reakcie dieťaťa na záťažovú situáciu prechodu do nového prostredia,
2. skrining psychického a emočného stavu
3. odborná psychologická diagnostika – vstupná, opakovaná
4. periodická odborná psychodiagnostika – len u detí do 3 rokov veku – cieľom je skrining psychomotorického vývinu dieťaťa
5. psychologické poradenstvo
6. individuálna psychoterapia
7. multisenzorická stimulácia, prvky bazálnej stimulácie, relaxácie
8. psychologické poradenstvo pre biologických rodičov a príbuzných, náhradných rodičov
9. psychologické poradenstvo s profesionálnymi rodinami
10. psychologické poradenstvo s mladými dospelými
11. konzultačno - poradenská činnosť pre zamestnancov centra

Psychológ v rámci skupinovej psychologickej práce môže používať tieto metódy:

1. Preventívne programy
2. Sociálno-psychologické výučby (SPV)
3. Rodinné a párové poradenstvo.

Z externých zdrojov centrum v psychologickej oblasti zabezpečuje:

1. Klinického psychológa
2. Psychoterapiu

c) Odborné metódy špeciálneho pedagóga

1. špeciálnopedagogická diagnostika a rediagnostika
2. špeciálno pedagogické poradenstvo, konzultácie a metodická činnosť
3. individuálne, skupinové alebo hromadné poradenstvo a intervencia deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a deťom s rizikovým vývinom
4. špeciálnopedagogická intervencia – plán špeciálno-pedagogickej intervencie pre dieťa (intervenčný, reedukačný, kompenzačný, rehabilitačný, korekčný a preventívny)

5. depistáž – včasná detekcia a intervencia problémov detí so zdravotným postihnutím a vývinovými poruchami
6. realizuje preventívne programy na elimináciu rizikových faktorov na zvýšenie kvality života dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a rizikovým vývinom
7. terapie alebo ich prvky – muzikoterpia, arteterapia, biblioterapia, dramatoterapia, ergoterapia, hrová, činnosťná terapia, psychomotorická stimulácia, hipoterapia, canisterapia, aromaterapia, snoezelen – biely, vodný, farebný
8. korekcia deficitu oslabených čiastkových funkcií metódou Sindelar
9. spolupráca, konzultácia so školami a školskými zariadeniami (MŠ, ZŠ, ŠZŠ, SŠ, ČŠPP, LVS, RC, DC)
10. individuálne a skupinové intervencie v procese osamostatňovanie sa mladého dospelého, konzultácie a poradenská činnosť
11. štúdium dokumentácie a odbornej literatúry

d) Odborné metódy liečebného pedagóga

1. liečebnopedagogická diagnostika a rediagnostika
2. liečebno pedagogické poradenstvo, konzultácie a metodická činnosť
3. liečebnopedagogická intervencia vo forme jednorazových cvičení v rámci: bazálnej stimulácie, senzomotorickej stimulácie, aktivácie a mobilizácie psychických síl, tréningu kognitívnych schopností, sociointegračných a sebaobslužných cvičení, terapie a korekcií porúch vývinu, liečebnopedagogická intervencia pri pruchách správania)
4. liečebnopedagogická intervencia ako súvislý korekčný, podporný, individuálny edukačný, psychosociálne rehabilitačný, krízový program (individuálne alebo skupinové terapie alebo ich prvky – muzikoterpia, arteterapia, biblioterapia, dramatoterapia, ergoterapia, hrová, činnosťná terapia, psychomotorická stimulácia, hipoterapia, canisterapia, aromaterapia, snoezelen – biely, vodný, farebný)
5. monitoruje výskyt a realizuje preventívne opatrenia v oblasti porúch vývinu, zdravia, správania, sociálno-patologických javov, iných negatívnych javov (zanedbávanie, ohrozenie, rizikové a málo podnetné prostredie)
6. spolupráca, konzultácia so školami a školskými zariadeniami (MŠ, ZŠ, ŠZŠ, SŠ, ČŠPP, LVS, RC, DC)
7. individuálne a skupinové intervencie v procese osamostatňovanie sa mladého dospelého, konzultácie a poradenská činnosť
8. štúdium dokumentácie a odbornej literatúry, vedenie spisovej agendy

e) Odborné metódy fyzioterapeuta:

1. špeciálne metódy v rámci LTV (Bobath technika, Vojtova metodika – podľa zaučenia, kineziotaping, pasívne cvičenia, aktívne cvičenia, aktívne asistované cvičenia, dýchacia gymnastika, orofaciálna stimulácia, rehabilitačné polohovanie),
2. metódy masáže (klasická masáž, reflexná masáž, bankovanie),
3. canisterapia (polohovanie, aktívne asistované cvičenia, stimulačné cvičenia)
4. hippoterapia (zabezpečovaná externe)
5. hydroterapia (vírivý kúpeľ, hydrokinezioterapia)
6. thermo terapia (teplé zábaly)

7. fytooterapia (aplikácia bioptronovej lampy + filtre)

f) Odborné metódy zdravotnej sestry

Zodpovedná osoba – sestra, zodpovedá za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti vykonávané sestrou po získaní špecializácie v príslušnom odbore, podieľa sa na organizovaní, koordinovaní a kontrole ošetrovateľskej starostlivosti a vyhodnocovaní individuálnych ošetrovateľských plánov vykonávaná sestrou po získaní špecializácie v príslušnom odbore.

Odborná starostlivosť v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku je, okrem pomocného personálu a členov odborného tímu, poskytovaná najmä zdravotnou sestrou. Voľba a vykonávanie niektorých opatrení je závislé od zdravotného stavu dieťaťa. Plán komplexnej starostlivosti o dieťa je zameraný na komplexnú pomoc predovšetkým v rámci odbornej zdravotnej starostlivosti, ako aj v procese výchovy a vzdelávania, nevynímajúc proces socializácie. Metódy, ktoré realizuje zdravotná sestra:

1. tvorba a vyhodnocovanie plánu komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti (vypracúva sa pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť na základe lekárskeho posudku – deti s ťažkým zdravotným postihnutím)
2. ošetrovateľské úkony v zmysle štandardov práce, vedenie príslušnej ošetrovateľskej dokumentácie
3. odborné metódy polohovania
4. techniky konceptu bazálnej stimulácie
5. orofaciálna stimulácia
6. spolupráca s odborným tímom
7. odborné semináre a kreditové vzdelávanie sestier

g) Odborné metódy pri poskytovaní starostlivosti v špecializovanej samostatnej skupine pre deti, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť výlučne pobytovou formou na základe lekárskeho posudku, s telesným postihnutím, so zmyslovým postihnutím alebo s kombináciou uvedených postihnutí, s ohľadom na ich zdravotný stav a individuálne potreby je poskytovaná starostlivosť na základe individuálneho opatrovateľského plánu, ktorý je zameraný na poskytovanie starostlivosti v oblasti biologických potrieb dieťaťa, na vytváranie a upevňovanie hygienických a spoločenských návykov, poskytovanie pomoci pri vytváraní základných sociálnych kontaktov a uspokojovanie psychosociálnych potrieb dieťaťa.

h) Odborné metódy vo výchovnej činnosti:

V oblasti výchovnej činnosti sa vykonáva individuálna alebo skupinová práca zameraná na identifikáciu a následné napĺňanie potrieb dieťaťa, vytváranie bezpečného prostredia pre dieťa, kontakt dieťaťa s biologickou rodinou a blízkymi osobami a vzdelávanie dieťaťa, príprava dieťaťa na budúcnosť, jeho osamostatnenie sa, zdravotnú starostlivosť a pod. Používané metódy:

1. individuálny prístup k dieťaťu (diagnostikovanie a napĺňanie potrieb dieťaťa, vytváranie bezpečného prostredia pre dieťa, podpora kontaktov dieťaťa s biologickou rodinou a blízkymi osobami, výchova a vzdelávanie dieťaťa, príprava dieťaťa na budúcnosť, osamostatnenie sa, zdravotná starostlivosť), sprevádzanie dieťaťa
2. skupinová práca s deťmi

3. vedenie pedagogickej dokumentácie
4. účasť na prípadových konferenciách
5. výchovné poradenstvo
6. preventívne aktivity
7. konzultácie (poskytnúť rodičom, iným príbuzným, pedagógom v školách....)
8. krízová intervencia
9. metódy povzbudzovania, názorové, verbálne, činnostno-praktické, metóda príkladu, objasňovania, presvedčovania, vysvetľovania, cvičenia a navykania, zhodnocovania, metóda kooperácie, aktivizujúce metódy, situačno-problémové metódy
10. metóda zážitkového učenia
11. motivačné, fixačné, metódy opakovania, hodnotenia
12. vysvetľovanie, rady, povzbudzovanie, pochvala, odmena/trest
13. prvky pedagogiky Montessori

Pri ambulantných a terénnych opatreniach:

Intervencie prostredníctvom opatrení vykonávaných ambulantnou a/alebo terénnou formou sú orientované na prácu s dieťaťom, dieťaťom a jeho rodinou, náhradným rodičom a mladým dospelým po ukončení náhradnej starostlivosti. V centre sa vykonáva najmä sociálna práca, psychologická pomoc a starostlivosť. Ak je to potrebné a účelné môžu byť do práce s dieťaťom a jeho rodinou prizvaní aj ďalší odborníci (napr. špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg a pod.).

Odborné metódy na výkon opatrení ambulantnou formou a terénnou formou sa realizujú formou individuálnej práce s klientom, skupinovej práce so skupinou klientov, alebo kombináciou oboch foriem. Výkon opatrení ambulantnou a/alebo terénnou formou sa realizuje podľa podprogramov, ktoré sú zverejnené na webovej stránke centra. V každom podprograme je uvedený jeho cieľ, obsah a pre akú cieľovú skupinu je určený.

U každého podprogramu na vykonávanie jednotlivých opatrení a odborných metód práce priamo s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami v závislosti od cieľovej skupiny, pre ktorú sú vykonávané, je stanovený minimálny a maximálny počet hodín. Počet hodín vybraného podprogramu je možné upravovať v závislosti od potrieb rodiny a dieťaťa, a s ich súhlasom. Pracovník centra pracujúci s rodinou má právo realizovať témy a metódy podľa potrieb rodiny.

Centrum vykonáva opatrenia a odborné metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými fyzickými osobami v súvislosti s rozvodom rodičov dieťaťa alebo rozchodom rodičov dieťaťa. O vyťažnosti centra pre vykonávanie takýchto opatrení a odborných metód práce písomne informuje riaditeľ centra vedúceho oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica v mesačných intervaloch vždy do 3. dňa v mesiaci.

Metóda prípadovej konferencie, rodinnej konferencie alebo iná odborná metóda na zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, posúdenie možnosti rodiny, príbuzných a iných blízkych osôb riešiť situáciu dieťaťa a jeho rodiny s cieľom vypracovania konkrétného adresného merateľného plánu riešenia situácie dieťaťa a jeho rodiny, s aktívnym partnerským zapojením širokej rodiny, komunity všetkých formálnych i neformálnych zdrojov podpory rodine pri riešení situácie dieťaťa sa vykonáva podľa § 7 ods. 7 vyhlášky.

Odborné metódy a techniky sociálnej práce:

- 1) Zber anamnestických údajov o rodine a jej členoch, analýza materiálov
- 2) Pozorovanie
- 3) Interview, rozhovor
- 4) Motivačné rozhovory s cieľom podporiť rodinu v procese realizácie zmeny; motivačné rozhovory s pomenovaním konzekvencií neriešenia situácie, ktorá dieťa ohrozuje, motivačné rozhovory s prvkami validizácie
- 5) Prípadová konferencia
- 6) Diagnostika rodiny
- 7) Návštevy rodiny ako diagnostická metóda
- 8) Sieťovanie
- 9) Intervencie
- 10) Sociálne poradenstvo základné, odborné
- 11) Tréning – ide predovšetkým o tréning zameraný na prekonávanie strachu, tréning na zvyšovanie sebavedomia a pozitívneho seba hodnotenia, tréning základných rodičovských zručností, ich rozvoj, sociálnych zručností, tréning konštruktívnej hádky, tréning v asertivite,
- 12) Modelovanie, hranie rolí – táto metóda sa využíva i v spojení s ďalšími metódami
- 13) Prípadová konferencia – je plánované koordinované a štruktúrované stretnutie všetkých do prípadu zainteresovaných strán – rodičia, deti, odborníci jednotlivých inštitúcií, ktorí pracovali alebo budú pracovať s dieťaťom alebo jeho rodinou, prípadne, aj členovia širšej rodiny, ak môžu byť prínosom pre riešenie problémovej situácie dieťaťa a jeho rodiny
- 14) Krízová intervencia
- 15) Posilňovanie – pozitívne posilňovanie ako špecifická forma podpory rodiny
- 16) Povzbudenie
- 17) Evaluácia/vyhodnotenie
- 18) a iné metódy a techniky práce

V rámci psychologickej pomoci a starostlivosti poskytuje psychológ psychologické poradenstvo orientované na naplnenie vytýčených cieľov. Psychologickými prostriedkami facilituje proces transformácie orientovaním sa na posilnenie vnútorných zdrojov jednotlivca, rodiny ako systému, pomáha implementovať zmeny do života jednotlivca i rodiny a podporuje ich realizáciu. Realizuje a poskytuje:

- 1) Psychologickú intervenciu (zameraná je na stabilizáciu emočných reakcií súvisiacich so situáciou, v ktorej sa dieťa a rodina nachádza počas vykonávania opatrení v centre)
- 2) Psychologické poradenstvo
- 3) Plánovanie poradensko-psychologického procesu a vedenie prípadu
- 4) Metodiky a nástroje psychologického posúdenia rodiny – diagnostiky
- 5) Odborná práca s motiváciou v štádiách realizácie zmien a ich udržiavania
- 6) Práca s odporom
- 7) Komunikačné stratégie (aktívne počúvanie, reflexie, parafrázovanie, sumarizácia, ocenenie rodiny)
- 8) Nácviky – komunikácie, rozvoj rodičovských zručností, empatia a rozvíjanie vzťahov, riešenia problémov

- 9) Intervenčné stratégie psychologického poradenstva (terapia hrou, intervencie, stratégie a techniky zametane na ovplyvnenie spôsobu myslenia dieťaťa, metódy zamerané na zlepšenie sebaovládania, vytváranie nových vzorcov správania, znižovanie nežiaducich prejavov správania

Spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov

Individuálne, podľa potreby rodiny a dieťaťa, zabezpečujeme pozvánkami účasť zástupcov sociálno-právnej ochrany, obcí, pedagógov, lekárov a iných spolupracujúcich odborníkov na prípadových konferenciách. Podľa potrieb detí zabezpečujeme individuálnu starostlivosť deťom v odborných ambulanciách – CPPaP, logopéd, skupinové činnosti napr. canisterapiu, hipoterapiu, preventívne aktivity formou SPV s príslušníkom Polície povereným prevenciou, zapájame externých odborníkov do vzdelávania zamestnancov napr. prevencia sociálno-patologických javov, krízová intervencia u agresívneho dieťaťa, sebapoškodzujúceho sa dieťaťa, spolupracujeme s psychoterapeutom, klinickým psychológom.

Opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách

V špecializovanej samostatnej skupine, v ktorej sa poskytuje ošetrovateľská starostlivosť sa, vzhľadom k ťažkému zdravotnému stavu detí a poskytovaniu paliatívnej starostlivosti, kladie dôraz na techniky a metódy ošetrovateľského procesu, plánované a zaznamenávané v pláne ošetrovateľskej starostlivosti.

V samostatne usporiadaných skupinách tvoria všetci zamestnanci skupiny spoločne s deťmi (prihliadajúc na ich vek a mentálnu úroveň) plán akcií, aktivít, výletov a podujatí na nasledujúci rok. Z návrhu vypracovávajú vychovávatelia ročný Plán výchovnej činnosti skupiny a aktivít pre deti tak, aby boli zohľadnené ich zvláštnosti a individuality. Ročný plán je rozpracovaný na jednotlivé mesiace. Úpravy v pláne sú povolené v závislosti od vzniknutej situácii. Plnenie mesačných aktivít z ročného plánu sa priebežne hodnotí v intervale spravidla 2-4 mesiace na porade skupiny a odborného tímu. Vyhodnotenie ročného plánu sa realizuje po ukončení roka na veľkej porade všetkých zamestnancov centra. Výchovná činnosť je zameraná na zdravý životný štýl, na rozvoj jednotlivých zložiek osobnosti, úctu k tradíciám, zásady slušného správania, samostatné hospodárenie a finančná gramotnosť.

Plánovanie individuálnej výchovnej práce s dieťaťom je činnosťou vychovávateľa/PNR v priamom kontakte s dieťaťom, ktorý spolu s dieťaťom, primerane jeho veku a mentálnym schopnostiam, plánuje čiastkové ciele a konkrétne úlohy, ktoré vo výchovnom pláne uvedie. Plán sa vyhodnocuje tak, aby zachytil rozvoj dieťaťa, či sa poradilo úlohy v danom období naplniť, ako to prežívalo dieťa, ako pristupovalo k daným úlohám, aké bolo jeho správanie, či použité metódy alebo odporúčania boli účinné. Forma vyhodnotenia je zaznamenaná v IPRODe. Dieťa má priestor vyjadriť svoj názor. Výchovný plán vychádza z kompletného posúdenia dieťaťa, zohľadňuje v jednotlivých úlohách aj odporúčania členov odborného tímu, ktoré sú výsledkom diagnostiky alebo intervencie počas práce s dieťaťom, prípadne iných externých odborníkov. Ak je dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, alebo dieťa s rizikovým vývinom, v procese starostlivosti o dieťa sa

plánuje aj špeciálnopedagogická intervencia a/alebo liečebnopedagogická intervencia. Plán výchovnej činnosti s dieťaťom a plán špeciálnopedagogickej intervencie a liečebno-pedagogický plán práce s dieťaťom na seba logicky nadväzujú. Priebežne a operatívne sa riešia novovzniknuté situácie. Plány sú súčasťou IPRODu, vypracovávajú a vyhodnocujú sa v termínoch a na obdobie stanovené v IPRODe.

Pri uplatňovaní výchovných postupov v Centre sú deti najmä motivované k želanému správaniu. Deti sa snažíme viesť k plneniu povinností, ktoré sú primerané ich veku a mentálnej úrovni, pedagogickými metódami a formami, ako napr. hrovou formou, súťaživou formou, názorným príkladom, persúziou, poskytovaním pomoci, povzbudzovaním a odmenou v mimoriadnych prípadoch.

Odmenou je drobnosť (individuálne – pre niekoho kniha, hračka, sladkosť) za dobré vysvedčenie (individuálne od mentálnej úrovne, schopností a snahy dieťaťa sa hodnotí „dobré vysvedčenie“ – hodnotí vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti).

Pochvala pred všetkými deťmi na komunite sa považuje za odmenu pri dosiahnutom športovom úspechu, úspešným reprezentovaním v rôznych súťažiach (maliarske, spevácke a tanečné), výstave vytvorených prác a pod.

Opis obsahu prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti

Zámerom programu prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti je umožniť účastníkom získať prostredníctvom efektívneho interaktívneho spôsobu učenia informácie, vedomosti a praktické zručnosti nevyhnutné pre profesionálne vykonávanie náhradného rodičovstva.

Rozsah prípravy je:

1. 60 hodín, ak fyzická osoba ukončila úplné stredné vzdelanie,
2. 80 hodín, ak fyzická osoba ukončila stredné vzdelanie.
3. najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností podľa §16 ods. 1 písm. b) vyhlášky 103/2018 Z. z. ak ide o
 - a) zamestnanca centra, ktorý bol členom odborného tímu centra alebo zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite najmenej 3 roky,
 - b) manžela profesionálneho náhradného rodiča ak starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov.

Obsah prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti v centre zahŕňa základné informácie (40% z celkového rozsahu prípravy) a nácvik praktických zručností (60% z celkového rozsahu prípravy).

Obsah prípravy:

1. Základné informácie o právnych predpisoch, legislatívne a systémové ukotvenie – Funkcia sociálneho systému, Centrum pre deti a rodiny, Zakotvenie profesionálneho náhradného rodiča ako zamestnanca centra v legislatíve a v interných normách,

2. Výchovné opatrenia, náhradná starostlivosť a osvojenie – Výchovné opatrenie, Náhradná rodinná starostlivosť a jej formy, Ústavná starostlivosť, Dôvody prijatia dieťaťa do centra, Formy prijatia,
3. Psychický, fyzický a sociálny vývin dieťaťa. Potreby dieťaťa – Potreby detí – biologické, psychické a sociálne potreby, Potreby detí podľa vývinového obdobia, Rodina, Výchova a komunikácia v rodine, Traumy a straty v živote dieťaťa, Deprivácia detí, Etnicita detí, rómske dieťa, Teória vzťahovej väzby,
4. Dieťa so špecifickými potrebami – Dieťa so syndrómom CAN, Dieťa so zdravotným znevýhodnením, Dieťa so závislosťou, Dieťa s ADHD
5. Práva dieťaťa
6. Práva a povinnosti profesionálneho náhradného rodiča
7. Nácvik praktických zručností - Identifikácia vývinových potrieb dieťaťa, Vzťahová väzba, citové pripútanie a separácia dieťaťa, prispôsobenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča, komunikačné zručnosti, rozvoj výchovných zručností, riešenie záťažových situácií v rodine, spolupráca v tíme odborníkov
8. Inovatívne metódy

Manžel/ka záujemcu o prípravu je povinný zúčastniť sa tém:

- Vývinové štádia dieťaťa a jeho potreby,
- Príchod a odchod dieťaťa z profesionálnej náhradnej rodiny
- Strata a trauma
- PNR ako systém

Pri príprave záujemcov budú použité metódy:

1. rozhovor,
2. pozorovanie,
3. skupinové aktivity,
4. dotazníky,
5. príklad dobrej praxe,
6. filmové ukážky,
7. interaktívne prednášky,
8. zážitkové techniky,
9. a iné podľa potreby.

Po ukončení prípravy tím vypracuje zhodnotenie prípravy, ktorého súčasťou je najmä

1. zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií,
2. zhodnotenie spolupráce pri nácviku praktických zručností,
3. zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
4. iné dôležité informácie,
5. záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

Na účely prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti je zriadený tím, ktorý tvorí koordinátor – špeciálny pedagóg, psychológ a sociálny pracovník centra podpory profesionálnych rodičov.

Prípravy sa zúčastňujú aj profesionálni náhradní rodičia s príkladmi dobrej praxe a zdravotná sestra, ktorá sa venuje téme Dieťa so zdravotným znevýhodnením.

Termíny prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti v roku 2025:

24.02.2025– 12.03.2025

22.09.2025 – 16.10.2025

Začatie prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti závisí od počtu prihlásených záujemcov (minimálny počet prihlásených 5 záujemcov). V prípade zvýšeného záujmu o prípravu centrum môže realizovať prípravu aj mimo stanovených termínov, o čom bude záujemcov informovať.

Miesto realizovania prípravy:

Centrum pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, 974 01 Banská Bystrica

Žiadosti o zaradenie do prípravy je možné poselať písomne poštou na adresu centra, alebo e-mailom na adresu: cpapr@dedsvetluka.sk.

Po obdržaní žiadosti fyzickej osoby o zaradenie do prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti, bude každý záujemca do 5 pracovných dní písomne informovaný o zaevidovaní žiadosti, tiež o najbližšom termíne prípravy a časovom rozvrhnutí prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti. V prípade, že záujemca prejaví záujem o skorší termín prípravy, informuje ho tím zriadený na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti, ktoré dostupné centrum pre deti a rodiny realizuje prípravu v skoršom termíne a ponúkne mu možnosť sprostredkovanie prípravy v tomto centre.

Uvedenie rozsahu hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou

Zamestnanci centra vykonávajúci opatrenia ambulantnou alebo terénnou formou sú klientom k dispozícii

na adrese: Office centrum Skuteckého 30 - III. poschodie, 974 01 Banská Bystrica

vo všetkých pracovných dňoch v čase od 08,00 hod. do 13,30 hod., alebo v termínoch dohodnutých s klientom.

Opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

Plánovanie vykonávania opatrení pre dieťa umiestnené v centre na pobytové opatrenia na základe rozhodnutia súdu sa realizuje v spolupráci s orgánom SPODaSK, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom. Vypracováva sa Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (ďalej len „IPROD“).

IPROD tvoria čiastkové plány vykonávania odborných činností:

1. plán sociálnej práce
2. plán výchovnej práce s dieťaťom
3. hlavné úlohy psychologickej činnosti psychológa centra
4. plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje
5. plán špeciálnopedagogickej intervencie pre dieťa, ak je dieťa v starostlivosti špeciálneho pedagóga centra, alebo liečbnopedagogický plán, ak je dieťa v starostlivosti liečebného pedagóga centra

IPROD je komplexne vypracovaný pre každé dieťa po uskutočnení prípadovej konferencie, ktorá sa uskutoční do 2 týždňov od prijatia dieťaťa. Na prípadovej konferencii sa stanovujú hlavné ciele vo všetkých oblastiach plánovania pomoci dieťaťu a jeho rodine. Pri plánovaní IPRODu je nevyhnutná spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov pri nastavení adekvátnej a odbornej pomoci dieťaťu. Do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do centra na základe rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení alebo výchovnom opatrení sa realizuje komplexné posúdenie dieťaťa, ktorého výsledkom sú odporúčania pre nastavenie cieľa odbornej práce s dieťaťom a čiastkových plánov v IPRODe. Cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou, alebo fyzickou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, je určený orgánom SPODaSK spoločne s centrom. Koordinátorom IPRODu je sociálny pracovník, ktorý zodpovedá za kontinuitu vykonávaných odborných činností.

V IPRODe je určený termín prehodnotenia plnenia cieľa odbornej práce (vyhodnocuje sa najmenej jedenkrát za 6 mesiacov) spolu s prehodnotením plnenia jednotlivých čiastkových plánov, ktoré nadväzujú na cieľ odbornej práce IPRODu. O spôsobe a kritériách hodnotenia plnenia cieľa odbornej práce IPRODu sa dohodne odborný tím spoločne so všetkými zainteresovanými subjektmi. Čiastkové plány IPRODu sa vyhodnocujú priebežne, v závislosti od stanovených termínov plnenia úloh (spravidla v období 2 - 4 mesiace od určenia cieľa odbornej práce s dieťaťom). Vyhodnotenie IPRODu sa realizuje za prítomnosti členov odborného tímu, vychovávateľa, ktorí realizujú čiastkové plány IPRODu – na stretnutí sa vyhodnotí plnenie úlohy a koordinujú sa ďalšie úlohy v čiastkových plánoch v súlade s cieľom odbornej práce s dieťaťom. V prípade zdravotne ťažko postihnutých detí umiestnených v špecializovaných samostatných skupinách sa prehodnocuje aj možnosť ich umiestnenia do profesionálnej náhradnej rodiny vzhľadom na ich zdravotný stav a prognózu jeho vývoja.

Úlohy v čiastkových plánoch sú plánované technikou SMART – špecifické, merateľné, akceptovateľné, reálne a termínované. Pri tvorbe úloh je zohľadnený názor dieťaťa.

1. Plán sociálnej práce

Plán sociálnej práce je jedným z čiastkových plánov IPRODu, vypracováva ho sociálny pracovník v zmysle § 30 ods. 8 vyhlášky. Plán sociálnej práce vychádza z cieľov a úloh dohodnutých na prípadovej konferencii, ktorá sa uskutoční do dvoch týždňov od prijatia dieťaťa do centra. Na tvorbe plánu sociálnej práce môžu participovať rôzne subjekty zapojené do pomoci rodine. Plán sociálnej práce s dieťaťom zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa a vychádza zo zhodnotenia situácie dieťaťa a jeho rodiny, z odôvodnenia miery ohrozenia dieťaťa a z vývoja situácie dieťaťa a jeho rodiny. Cieľ sociálnej práce je orientovaný na napĺňanie potrieb dieťaťa a je pochopiteľný

a akceptovateľný pre všetky subjekty (hlavne pre dieťa a jeho rodičov). V pláne sú konkretizované jednotlivé úlohy, zadefinované kritérium hodnotenia splnenia úlohy a termín prehodnotenia úlohy. Ak je dieťa umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine, obsahuje aj spôsob úhrady zvýšených výdavkov na zabezpečenie starostlivosti o dieťa s posúdenou potrebou osobitnej starostlivosti podľa osobitného predpisu a miesto a dobu čerpania dovolenky, počas ktorej má profesionálny náhradný rodič poskytovať starostlivosť dieťaťu. Cieľ plánu sociálnej práce a jeho plnenie sa hodnotí centrom a orgánom SPODaSK v určených termínoch. Prehodnotenie úloh sa vykonáva aj pri každej zmene, ktorá má priamy vplyv na mieru ohrozenia dieťaťa. Výsledok prehodnotenia plnenia úloh vykonáva centrum spoločne s manažérom prípadu spravidla za účasti osôb participujúcich na tvorbe plánu sociálnej práce najmenej jedenkrát za 6 mesiacov.

Súčasťou plánu sociálnej práce je plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaný najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa a plán osamostatňovania sa mladého dospelého v centre, ktorého súčasťou je aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania. Na pláne prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého aktívne participuje mladý dospelý spoločne so sociálnym pracovníkom a sprevádzajúcim vychovávateľom/PNR. Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého je predmetom prípadovej konferencie, ktorá sa koná pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa. Úlohy v pláne sú zamerané individuálne vzhľadom na osobnosť mladého dospelého napr. na posilnenie sociálnych zručností, komunikačných schopností, finančnú gramotnosť a pod. Plán vyhodnocuje sociálny pracovník, odborný tím a mladý dospelý v stanovených termínoch.

Plán osamostatňovania sa mladého dospelého je súčasťou písomne dohodnutých podmienok zotrvania mladého dospelého v centre po dovŕšení jeho plnoletosti. Plán kontinuálne nadväzuje na plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaného najmenej 1 rok pred dovŕšením plnoletosti. Súčasťou tohto plánu je aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania a ďalšie náležitosti potrebné na vykonávanie opatrení a na sledovanie plnenia ich účelu.

2. Plán výchovnej práce s dieťaťom

Vychovávateľ/PNR spolu s dieťaťom, primerane jeho veku a mentálnej úrovni, plánuje čiastkové ciele a úlohy na ich dosiahnutie, ktoré tvoria plán výchovnej práce s dieťaťom na stanovené obdobie (pribežne sa prehodnocuje spravidla každé 2 - 4 mesiace). Za vypracovanie a vyhodnocovanie plánu výchovnej práce s dieťaťom v termínoch určených v IPRODe zodpovedá vychovávateľ/PNR. Výchovný plán vychádza z komplexného posúdenia dieťaťa a odporúčaní jednotlivých členov odborného tímu, zohľadňuje v jednotlivých úlohách výsledky diagnostiky alebo intervencií počas práce s dieťaťom.

Mladšie deti, primerane veku a mentálnej úrovni, tvoria a vyhodnocujú svoje plány spoločne s vychovávateľom. Plán výchovnej práce si každé dieťa od 15 rokov tvorí aktívne s podporou a pomocou vychovávateľa a zúčastňuje sa stretnutia k jeho vyhodnoteniu spoločne s členmi odborného tímu a vychovávateľom.

Každý profesionálny náhradný rodič vypracováva plán výchovnej práce s dieťaťom. Dieťa primerane veku a mentálnej úrovni participuje na tvorbe a vyhodnotení plánu. Od 15-teho roku života tvoria a vyhodnocujú plán výchovnej práce samotné deti v spolupráci s profesionálnym

náhradným rodičom. Plán výchovnej práce sa tvorí podľa individuálnych potrieb dieťaťa a podľa odporúčaní psychológa, špeciálneho pedagóga, resp. podľa odporúčaní pediatra, odb. lekára a iných špecialistov. Písomné vyhodnotenie plánu výchovnej práce profesionálny náhradný rodič v stanovených termínoch konzultuje s tímom centra podpory profesionálnych náhradných rodičov počas návštev v profesionálnych náhradných rodinách.

Výchovná činnosť je zameraná predovšetkým na:

- a) oblasť výchovy (sebaobslužné činnosti)
- b) sociálne zručnosti (spolurozhodovanie, finančná gramotnosť)
- c) oblasť vzdelávania a pomoci pri príprave do školy - silné a slabé stránky
- d) oblasť záujmovej a rekreačnej činnosti (talent a voľný čas)
- e) oblasť emocionality (prežívanie, vzťah k sebe, k iným)
- f) oblasť zdravotnej starostlivosti
- g) oblasť spolupráce s rodinou dieťaťa
- h) oblasť spolupráce s osobami blízkymi dieťaťa

3. Hlavné úlohy psychologickkej činnosti

Psychológ centra vypracováva Hlavné úlohy psychologickkej činnosti, ktoré sú jedným z čiastkových plánov IPRODu – pravidelne sa vyhodnocujú a dotvárajú pri prehodení IPRODu. Podkladom pre ich vypracovanie je správa, v ktorej je zhodnotený adaptačný proces dieťaťa, predbežné diagnostické závery zo vstupnej diagnostiky a odporúčania pre výchovnú a odbornú činnosť, prípadne odporúčanie na inú odbornú intervenciu. Táto správa a vstupná psychologická diagnostika sú súčasťou komplexného posúdenia situácie dieťaťa.

Hlavné úlohy psychologickkej činnosti sa vyhodnocujú za obdobie, na ktoré sa úlohy tvorili. Vyhodnotenie hlavných úloh psychologickkej činnosti je súčasťou IPRODu.

4. Plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti

Ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje, je v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti vypracovávaný Plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti. Vede ho ošetrujúca sestra. Pri prijímaní dieťaťa do skupiny je spracované vstupné posúdenie zdravotného stavu dieťaťa a zápisy o poskytnutej ošetrovateľskej starostlivosti, z ktorého následne vyplývajú ošetrovateľské diagnózy a z nich ciele ošetrovateľskej starostlivosti podľa štandardov ošetrovateľskej starostlivosti. Ošetrovateľské výkony sa zaznamenávajú v každej službe do ošetrovateľskej dokumentácie dieťaťa. Výkony sa prehodenú na základe zmeny zdravotného stavu dieťaťa. Plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti je vyhodnocovaný denne, zhodnotením zdravotného stavu dieťaťa v ošetrovateľskej dokumentácii.

5. Plán špeciálno-pedagogickkej intervencie, liečebno-pedagogický plán práce s dieťaťom

Špeciálny pedagóg v procese starostlivosti o dieťa, na základe záverov odbornej špeciálnopedagogickkej diagnostiky dieťaťa (je súčasťou komplexného posúdenia situácie dieťaťa) a aktuálneho zdravotného stavu, plánuje vlastnú špeciálnopedagogickú intervenciu - plán špeciálnopedagogickkej intervencie pre dieťa, ktorý obsahuje konkrétne ciele práce s dieťaťom a ďalšie úlohy, ktoré majú súvislosť s dieťaťom. Plán je súčasťou IPRODu, vyhodnocuje sa podľa stanovených termínov. Špeciálny pedagóg participuje s pedagogickými zamestnancami pri tvorbe

výchovnej práce s dieťaťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a rizikovým vývinom.

Liečebný pedagóg realizuje liečebno-pedagogickú diagnostiku so spracovaním diagnostickej správy, ktorá je súčasťou komplexného posúdenia situácie dieťaťa. V procese plánovania práce s dieťaťom tvorí liečebno-pedagogický plán práce s dieťaťom a programy (inkluzívne, stimulačné, korekčné, krízové, poradenské a preventívne) práce s dieťaťom a skupinou, vytvára interaktívne koncepty pomoci a zároveň zapája deti, odborných a pedagogických zamestnancov a rodičov dieťaťa do plánovania prevencie a intervencie. Plán je súčasťou IPRODu, vyhodnocuje sa podľa stanovených termínov.

Plán vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou obsahuje cieľ, konkrétne odborné metódy, podrobnosti ich vykonávania, rozsah vykonávaných metód vyjadrený v osobohodinách, označenie a pracovné zaradenie zamestnanca centra, ktorý bude za vykonávanie opatrení pre fyzické osoby zodpovedať, počet zamestnancov, ktorí sa budú na vykonávaní opatrení podieľať, dôvody ukončenia odborných činností, spôsob a časový harmonogram priebežného a záverečného hodnotenia vykonávania opatrení v centre. Cieľ plánu vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou je totožný s cieľom sociálnej práce s dieťaťom, ktorý vypracúva orgán SPODaSK.

Plán vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou sa vypracúva v spolupráci s rodičmi dieťaťa, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, prípadne náhradnými rodičmi, alebo mladým dospelým a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, ďalej s pracovníkom SPODaSK, ktorý vedie prípadovú sociálnu prácu a ďalšími subjektmi spolupracujúcimi na pláne.

Plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody podľa § 47 obsahuje mieru ohrozenia dieťaťa, ak bola určená, zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny, spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálnej práce, ak sa na tvorbe plánu sociálnej práce podieľali, cieľ vykonávaných opatrení pre dieťa, konkrétne metódy a formy práce, ktorými sa bude pracovať s dieťaťom, konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov. Konkrétne úlohy centra na dosiahnutie cieľov obsahujú aj úlohy psychologickkej činnosti, špeciálno-pedagogickej činnosti a ďalších odborných činností vykonávaných v centre. Plán obsahuje kritéria splnenia stanovených cieľov alebo jednotlivých úloh, výsledok splnenia úloh aj prehodnotených, výsledok prehodnotenia miery ohrozenia dieťaťa, ak bola stanovená a kontaktné údaje zamestnanca, ktorý vedie a koordinuje plnenie vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa. Plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa sa vypracováva spoločne s dieťaťom prihliadajúc na jeho vek a rozumové schopnosti a s rodičom prípadne osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa.

Pred začatím vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa, po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, centrum uzatvorí s rodičom, alebo inou osobou, ktorá sa stará o dieťa, dohodu. Dohoda obsahuje náležitosti v zmysle § 47, ods. 6 Zákona č. 305/2005 Z.z.

Dĺžka pobytu dieťaťa musí byť v dohode presne vymedzená. Dĺžka pobytu dieťaťa môže byť najviac 30 dní odo dňa jeho prijatia. Po dohode s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o

dieťa, môže byť na odporúčanie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobyt podľa prvej vety opakovane predĺžený, najviac na 90 po sebe nasledujúcich dní.

Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

Vlastné zdroje centra

Pre voľno-časové aktivity má centrum v hlavnej budove na Kollárovej ulici k dispozícii dvor, kde sa nachádzajú hojdačky, šmykľavka, pieskovisko, preliezačky, malý bazén a altánok. V budove sú tri multisenzorické miestnosti - snoezeleny – biely, farebný a vodný. V dome na Rudlovskej ceste je pre deti stôl na stolný tenis, trampolína, na Sládkovičovej ulici je novo vybudovaná posilňovňa a samostatná relaxačná miestnosť, trampolína, basketbalový kôš. Obidva rodinné domy majú dvor, kde je možné venovať sa rôznym pohybovým aktivitám a záhradu, kde deti môžu získavať a zdokonaľovať svoje manuálne zručnosti v oblasti záhradníckych prác. Pre deti sú v skupinách k dispozícii športové potreby – lopty, korčule, lyže, sánky, boby, hokejky, bicykle, kolobežky, bedminton, a iné.

Centrum pripravuje a organizuje aktivity pre zmysluplné trávenie voľného času detí, napr. MDD, Vianočné posedenie, výroba veľkonočných vajíčok, tvorivé dielne, karneval, výlety do okolia, halloween, a rôzne iné, podľa ročných období a príležitostí. Deti v PNR využívajú na voľnočasové aktivity aj možnosti ponúkané obcou v rámci bydliska PNR, tiež sa zúčastňujú aktivít organizovaných centrom

Externé zdroje v okolí

Deti navštevujú krúžky podľa aktuálnej ponuky školy, ktorú navštevujú, alebo podľa ponúk rôznych športových klubov v Banskej Bystrici a blízkom okolí, či miesta bydliska PNR. Krúžky si deti vyberajú samé podľa svojich záujmov a záľub, napr. hokej, futbal, tanec, spev.

V rámci mesta Banská Bystrica sú možnosti navštevovať rôzne športové kluby, záujmové krúžky, centrá voľného času, tanečné skupiny. Nachádza sa tu tiež základná umelecká škola, plaváreň, plážové kúpalisko, kino, divadlá, divadlo – štúdium tanca, múzeá, galéria, vedecká knižnica, hvezdáreň, zimný štadión, mestské parky s ihriskami, športová zóna v parku pod Pamätníkom SNP (hojdačky, trampolíny, posilňovacie stroje, korčuliarska dráha), Slovenské osvetové stredisko (tvorivé dielne). Je možnosť navštevovať rôzne kultúrne podujatia organizované mestom Banská Bystrica a inými neziskovými organizáciami, alebo spoločnosťami (napr. Radvanský jarmok, Dohoda, Majáles, MDD, premietanie hokejových zápasov na námestí počas MS v hokeji, otvorenie a ukončenie školského roka spojené s koncertom speváckych skupín a iné).

Je možné využiť aj okolitú prírodu na turistiku a oddych. Tiež sú v blízkosti Banskej Bystrice rôzne športové strediská na letné a zimné športy (Sásovská dolina, Šachticky, Špania dolina, Selce – Čachovo, Králiky, Tajov, Malachov a iné). V blízkosti Banskej Bystrice je možnosť splavovať Hron.

V profesionálnych náhradných rodinách majú deti k dispozícii v rodinných domoch napr. hojdačky, pieskoviská, bazény. Deti v profesionálnych náhradných rodinách, ktoré bývajú v bytovkách, majú možnosť využívať športoviská a ihriská v bezprostrednej blízkosti. V rámci bydliska profesionálnej náhradnej rodiny je možnosť navštevovať rôzne kultúrne a spoločenské aktivity (kultúrne domy, športové haly, kiná, divadlá a pod). Zabezpečenie krúžkov je možné prostredníctvom vzdelávacích poukazov, alebo z príspevku na dieťa. Profesionálni náhradní rodičia môžu využívať okolitú prírodu na turistiku a oddych v blízkom okolí. Deti majú možnosť slobodného výberu vierovyznania. Deti z profesionálnych náhradných rodín sú členmi rôznych folklórnych súborov, s ktorými vystupujú v SR i v zahraničí.

Deti majú možnosť slobodného výberu vierovyznania. Ak sa dieťa rozhodne absolvovať krst a zúčastňovať sa náboženských obradov a významných náboženských udalostí v rámci registrovaných cirkví, je zo strany zamestnancov centra podporované. Všetky rozhodujúce úkony v oblasti vierovyznania dieťaťa sú realizované so súhlasom a v spolupráci s rodičmi.

Opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Deťom v centre je pri prijatí do centra bezodkladne zabezpečená vstupná lekárska prehliadka. Počas pobytu v centre je zabezpečovaná pravidelná lekárska prehliadka pediatrická a stomatologická, podľa určených a objednaných termínov lekármi. Deti zo samostatných skupín navštevujú rôznych pediatrov v rámci mesta Banská Bystrica. Pokiaľ má prijaté dieťa obvodného pediatra v rámci mesta Banská Bystrica, ostáva v jeho starostlivosti aj po prijatí do centra. Ak je dieťa prijaté z iného okresu, prehlási sa, po dohode s rodičom, k pediatrovi v Banskej Bystrici. Pediatra navštevujú podľa potreby – v prípade ochorenia, alebo podľa pokynov lekára (kontroly). Ak je dieťa umiestnené v špecializovanej samostatnej skupine s ošetrovateľským procesom, dochádza pediater do skupiny za deťmi. Všetky pokyny a odporúčania lekárov sú plnené. V prípade návrhu lekára na kúpeľný pobyt, centrum vybavuje dokumentáciu a zabezpečuje realizáciu pobytu v kúpeľoch.

Odborné ambulancie navštevujeme s deťmi podľa špecifikácie zdravotného stavu v rámci SR. (napr. ambulancie nefrologická, gastroenterologická, neurologická, pneumologická, očná, chirurgická, kardiologická, ...) a odporúčania pediatra alebo lekára v špecializovanom odbore. Ak je nevyhnutné zabezpečiť zdravotnú starostlivosť v špeciálnych odborných pracoviskách, po odporúčení lekára, centrum túto starostlivosť zabezpečí v ktoromkoľvek meste. V Banskej Bystrici je 24 hodinová urgentná lekárska starostlivosť zabezpečená v DFNsP. Všetky detské ambulancie, ktoré navštevujeme s deťmi sa nachádzajú v meste Banská Bystrica, alebo v blízkosti bydliska PNR.

Navštevujeme s deťmi aj odborné špecializované pracoviská v Bratislave – kardiologické centrum, nefrológiu, očnú ambulanciu. Pedopsychiater, v dispenzári ktorého sú deti z centra, má sídlo v BB, vo Zvolene, v Rimavskej Sobote.

Základná zdravotná starostlivosť deťom v profesionálnych náhradných rodinách je zabezpečená v mieste trvalého bydliska profesionálneho náhradného rodiča, resp. v najbližšej spádovej oblasti (u profesionálnych náhradných rodín, ktoré bývajú v malých obciach). Starostlivosť v odborných ambulanciách je zabezpečovaná v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča, resp.

v najbližšom zdravotníckom zariadení v okresných a krajských mestách. Ak je nevyhnutné zabezpečiť zdravotnú starostlivosť v špecializovaných odborných pracoviskách, po odporúčení lekára, centrum túto starostlivosť zabezpečí v mieste daného špecializovaného pracoviska.

Opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Samostatne usporiadané skupiny

Zabezpečenie školskej dochádzky:

- a) Materské školy v rámci mesta Banská Bystrica, len s vyučovacím jazykom slovenským.
- b) Základné školy v rámci mesta Banská Bystrica, len s vyučovacím jazykom slovenským.
- c) V prípade potreby a v súlade s možnosťami výchovno-vzdelávacej sústavy v meste Banská Bystrica je možné zabezpečiť výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v triedach škôl a školských zariadení určených pre žiakov bez špeciálnych výchovnovzdelávacích potrieb – integrácia
- d) Špeciálna základná škola na Ďumbierskej ulici v Banskej Bystrici, s vyučovacím jazykom slovenským. Pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vo variante A, vo variante B, deťom s autizmom, deťom s viacnásobným postihnutím.
- e) Špeciálna základná škola internátna Liptovský Ján – pre dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vo variante C
- f) Cirkevná základná škola v Banskej Bystrici
- g) Stredná odborná škola pod Bánošom
- h) Stredná priemyselná škola dopravná Zvolen
- i) Hotelová akadémia v Banskej Bystrici
- j) SŠ hotelových služieb a obchodu vo Zvolene
- k) Odborné učilište Viliama Gaňu v Banskej Bystrici

Zabezpečenie školskej dochádzky sa v profesionálnych náhradných rodinách realizuje v mieste trvalého pobytu profesionálneho náhradného rodiča, resp. v najbližšom mieste, kde sa predškolské alebo školské zariadenie nachádza (materská škola, základná škola, špeciálne základná škola). Stredoškolské vzdelávanie je zabezpečené v rámci SR, s možnosťou bývania na internáte, alebo denného dochádzania.

Pri voľbe strednej školy poskytujeme dieťaťu poradenstvo, pomoc a podporu. Dieťa navštevuje strednú školu podľa vlastného výberu a súhlasu rodičov. Tiež o štúdiu na vysokej škole rozhoduje mladý dospelý.

Opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis práv rodiča a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre

Pri právach dieťaťa vychádza Centrum z Deklarácie práv dieťaťa a dohovoru o právach dieťaťa.

Práva a z nich vyplývajúce aj povinnosti, v centre dodržiavame a učíme deti takto:

1. Všetky deti majú právo na lásku a starostlivosť
 - máš právo na to, aby ťa niekto dospelý mal rád a staral sa o teba.
2. Všetky deti sú si rovné
 - si rovnako vzácny ako ostatné deti. Nezáleží na tom, či si malý, veľký, čierny, biely, dievča, chlapec, tučný, chudý alebo sa nejako inak odlišuješ od iných.
3. Každé dieťa má právo na dostatok zdravej výživy
 - máš právo na zdravé jedlo. Rodičia alebo iní dospelý majú povinnosť starať sa o teba, aby si nebol hladný. Máš právo odmietnuť, ale musíš si uvedomiť, že môžeš zostať hladný.
4. Každé dieťa má právo na vzdelanie
 - máš právo, ale aj povinnosť chodiť do školy a učiť sa. Nikto ti nesmie brániť chodiť do školy.
5. Každé dieťa má právo na zdravotnú starostlivosť
 - keď si chorý a necítiš sa dobre, máš právo na ošetrovanie lekárom. Návštevu však musíš mať riadne potvrdenú lekárom a musíš sa riadiť jeho pokynmi.
6. Každé dieťa má právo na hru a voľný čas
 - máš právo hrať sa, alebo sa venovať svojim záujmom, keď si splníš povinnosti do školy a pomôžeš pri domácich prácach alebo tam, kde je to treba.
7. Deti nesmú pracovať
 - pomáhať pri domácich prácach je chvályhodné a nevyhnutné. Nikto ťa však nemôže nútiť ťažko pracovať. Zarábať peniaze v určitých podmienkach môžeš od 15 rokov.
8. Deti nesmú byť týrané
 - máš právo, aby sa dospelí o teba starali. Nikto ti nesmie ubližovať, biť ťa, nadávať ti a šikanovať ťa.
9. Deti sa nesmú stať obeťami násillia a vojny
 - v krajinách, kde je vojna, nesmie nikto nútiť deti bojovať.
10. Deti nesmú byť sexuálne zneužívané
 - nikto ťa nesmie objímať, bozkávať prípadne nútiť k pohlavnému styku bez tvojho dovolenia, keď ti je to nepríjemné.
11. Deti majú právo vyjadriť svoje názory
 - máš právo povedať, čo si myslíš, ale musíš to povedať slušne, bez kriku a nadávok a zároveň musíš rešpektovať názory iných.
12. Deti majú právo zvoliť si svoje vierovyznanie
 - ak chceš, môžeš veriť v (akéhokoľvek) Boha, máš na to právo. Nikto by ti nemal brániť chodiť na miesta, kde sa s ním môžeš porozprávať (kostol, synagóga...).
13. Deti majú právo stretávať sa a združovať podľa vlastného výberu
 - máš právo stretávať sa so všetkými dobrými deťmi, ktoré sú slušné a nenavádzajú ťa na zlé veci.

14. Deti majú právo na prístup k informáciám

- máš právo, aby si sa dozvedel všetko, čo ťa zaujíma a mal sa z čoho učiť prospešné veci.

Zvláštnu ochranu venujeme zdravotne ťažko postihnutým deťom v špecializovaných samostatných skupinách. V špecializovanej samostatnej skupine s poskytovaným ošetrovateľským procesom sa využívajú najmä práva nevyliciteľne chorých alebo umierajúcich, keďže ide o deti, ktoré sú v paliatívnom režime. A to sú:

1. právo v nevyliciteľnom štádiu ochorenia na takú úľavu a zmiernenie bolesti, ktoré zodpovedajú súčasným vedomostiam a možnostiam zdravotnej starostlivosti o nevyliciteľne chorých a umierajúcich
2. právo na humánnu starostlivosť
3. právo na dôstojné umieranie
4. právo na nádej a nezáleží na tom, že sa mení jeho životná perspektíva
5. právo na stálu starostlivosť i napriek tomu, že sa cieľ uzdravenie z choroby mení na zachovanie pohodlia a kvality života
6. právo byť ušetrený bolesti
7. právo na pomoc rodiny a na pomoc pre rodinu v súvislosti s prijatím nevyliciteľnej choroby alebo smrti
8. právo byť ošetrovaný pozornými, citlivými a skúsenými ľuďmi, ktorí porozumejú jeho potrebám
9. právo na komplexnú paliatívnu starostlivosť.

Okrem týchto základných práv majú deti ďalšie práva:

kontakt (osobný, telefonický, písomný) s rodičmi a ostatnými rodinnými príslušníkmi, aj osobami, ku ktorým má blízky vzťah:

1. dieťa má možnosť osobne navštíviť príbuzného v prirodzenom rodinnom prostredí (návšteva v biologickej rodine, návšteva počas prípadovej konferencie, ...),
2. dieťa má možnosť osobne navštíviť príbuzného aj na krátkodobý pobyt mimo centra (prázdniny, víkendy) na podnet príbuzného, ktorý však musí najmenej 3 dni vopred požiadať o súhlas ku krátkodobému pobytu dieťaťa mimo centra v jeho domácnosti,
3. príbuzný má možnosť osobne navštíviť dieťa v centre – zobrať si dieťa na prechádzku do mesta na dohodnutý čas počas dňa po školskom vyučovaní. Príbuznému nebude kontakt umožnený, ak bude príbuzný pod vplyvom alkoholu alebo omamných látok, správať sa agresívne, ak ho dieťa odmietne. Kontakt s dieťaťom môže byť obmedzený, ak jeho vplyv na dieťa je negatívny (spolupráca s vedúcou úseku, odborným tímom + príslušným orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, prípadne políciou – podrobne zdokumentované v spisovej dokumentácii dieťaťa), alebo v individuálnych prípadoch môže prebiehať kontakt dieťaťa s príbuzným len za prítomnosti pracovníkov centra (vyšetrovanie v trestnoprávnej veci, pri ohrozovaní dieťaťa – podrobne zadokumentované v spisovej dokumentácii dieťaťa),
4. príbuzný má možnosť osobne navštíviť dieťa v centre, počas dňa po školskom vyučovaní, má možnosť stráviť spolu s dieťaťom aj krátkodobý čas (niekoľko dní) v návštevnom byte centra,
5. centrum zabezpečuje aj návštevy rodičov v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, návštevy a stretávanie sa súrodencov v prípadoch, ak sú v iných zariadeniach,

6. na požiadanie dieťaťa je umožnené dieťaťu telefonicky kontaktovať rodiča – prostredníctvom telefónu centra, mobilného telefónu samostatnej skupiny, vlastného mobilného telefónu (ak dieťa vlastní mobilný telefón má možnosť kedykoľvek kontaktovať príbuzného). Vlastnenie a používanie mobilného telefónu je deťom umožnené s prihliadnutím na vek a mentálnu úroveň dieťaťa. Pravidlá používania mobilného telefónu sú s deťmi dohodnuté s ohľadom na zabezpečenie dostatočného oddychu a spánku a pre zdravý vývin dieťaťa v určený čas – spravidla od návratu zo školy do 22,00 hod. V profesionálnej náhradnej rodine je čas určený individuálne podľa dohody profesionálneho náhradného rodiča s dieťaťom,
7. príbuzný má možnosť kontaktovať dieťa telefonicky kedykoľvek na jeho vlastný telefón, ale aj na pracovný mobil skupiny. Od dieťaťa žiadame informáciu o kontakte príbuzných na jeho súkromný mobil z dôvodu značenia kontaktov dieťaťa s rodičmi, či inými príbuznými,
8. dieťa má možnosť kontaktovať príbuzného aj elektronickou formou. Prístup na internet v samostatných skupinách je zabezpečený **prostredníctvom wifi pripojenia**. Deti môžu využívať pripojenie v stanovenom časovom intervale (od príchodu zo školy do času spánku). V profesionálnej náhradnej rodine je prístup dieťaťa zabezpečený individuálne podľa možností profesionálneho náhradného rodiča (káblové pripojenie, wifi, resp. mobilným pripojením),
9. dieťa má možnosť **písomne** kedykoľvek kontaktovať príbuzného,
10. príbuzný má možnosť písomne kedykoľvek kontaktovať dieťa. Pošta pre dieťa v centre je doručovaná na korešpondenčnú adresu Centra, kde ju preberie a zapíše do príslušnej evidencie na doručovanie pošty poverený zamestnanec, následne poštu neotvorenú odovzdá do rúk vedúcej úseku starostlivosti o dieťaťa, prípadne koordinátorovi Centra podpory profesionálnych náhradných rodín, ktorá ju osobne neotvorenú odovzdá dieťaťu,

S deťmi sa v rámci SPV komunikuje o právach a povinnostiach, samé si tvoria a dávajú do rovnováhy práva a povinnosti. Sú informované, ako a kde sa môžu obrátiť o pomoc, ak to samé uznajú za vhodné (napr. orgán SPODaSK, môžu sa zdôveriť v škole, kamarátom, blízkym osobám, zamestnancovi centa, ktorému dôverujú). Deti majú v samostatne usporiadaných skupinách v spoločných priestoroch plagát s kódexom detských práv, pri ktorom sú umiestnené kontaktné údaje na

- ✓ Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately príslušnom mieste podľa sídla Centra
- ✓ Verejného ochrancu práv
- ✓ Komisára pre deti
- ✓ Komisára pre deti so zdravotným postihnutím
- ✓ Príslušný okresný súd a prokuratúru
- ✓ Linku detskej istoty
- ✓ Linka detskej dôvery
- ✓ Záchrané zložky 112.

Pri vchode do kmeňovej budovy je umiestnená poštová schránka na anonymné podnety, ako od detí, tak aj od iných občanov. Deti majú kedykoľvek voľný prístup k riaditeľovi centra, vedúcej úseku starostlivosti o dieťa, či iným zamestnancom odborného tímu.

Práva plnoletej fyzickej osoby (mladých dospelých), pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, s ktorými bola podpísaná dohoda o poskytovaní starostlivosti:

1. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na poskytnutie ubytovania v určených priestoroch centra.
2. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na zabezpečenie stravovania v priestoroch centra, prípadne v školskej jedálni.
3. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na zabezpečenie osobného vybavenia.
4. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na poskytnutie jednorazového príspevku na účely uľahčenia osamostatnenia sa.
5. Pokiaľ sa plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) pripravujú na povolanie, tak majú právo na poskytnutie vreckového a vecného daru.
6. Plnoleté fyzické osoby (mladí dospelí) majú právo na podporu a starostlivosť odborných pracovníkov centra (sociálne poradenstvo, psychologická starostlivosť a pod.).

Rodičia majú právo

1. byť oboznámení s Programom centra, s právami a povinnosťami, ktoré majú vo vzťahu k centru, na poskytnutie telefonických kontaktov centra a skupiny, v ktorej je poskytovaná starostlivosť ich dieťaťu (rodičia dostávajú pri prvom kontakte s pracovníkmi centra informačný leták, v ktorom sú všetky dôležité údaje zaznamenané), na meno vychovávateľa/PNR, ktorý má dieťa zverené do individuálnej starostlivosti,
2. na informácie o dieťati – komunikuje so sociálnou pracovníčkou,
3. informácie o vzdelávacom procese a správaní dieťaťa - môže podať aj vychovávateľ,
4. spolupracovať pri dôležitých skutočnostiach v živote dieťaťa, zúčastňovať sa prípadových konferencií a aktívne riešiť svoju nepriaznivú sociálnu situáciu,
5. požiadať o zrušenie ústavnej starostlivosti. Ak rodič požiada o zrušenie ústavnej starostlivosti sociálny pracovník mu poskytne poradenstvo o spôsobe podania žiadosti,
6. na stretávanie sa s dieťaťom,
7. centrum utvára podmienky na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi. Dieťaťu a jeho rodičom poskytuje centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu rodinných pomerov dieťaťa,
8. poskytnutie sociálneho poradenstva ohľadom možnosti obce poskytnutia finančného príspevku na dopravu do centra,
9. centrum dohodne s rodičmi dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a spôsob stretávania sa s ohľadom na potreby dieťaťa, možnosti a schopnosti rodičov dieťaťa,
10. ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum môže určiť, že rodičia dieťaťa sa môžu stretnúť s dieťaťom len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý je dieťaťu známou osobou, alebo len v centre, ktorý na tento účel utvára vhodné podmienky, alebo mimo centra na území obce, v ktorej je sídlo centra,
11. návštevy rodičov v centre musia prebiehať tak, aby neboli obmedzované práva ostatných detí v samostatne usporiadanej skupine. Všetky návštevy bez výnimky prebiehajú výhradne v spoločných priestoroch, čím nie je dotknuté právo detí na súkromie. Termín návštevy rodičov je vopred dohodnutý so sociálnou pracovníčkou. Ak rodičia prídu neohlásení, dĺžku návštevy určí službukonajúci zamestnanec. Na dĺžke návštevy blízkej osoby a priateľov detí

- a mladých dospelých sa vopred dohodne službukonajúci vychovávateľ s návštevou tak, aby nebolo zamedzené plneniu denných úloh v rámci činností dňa,
12. ak je to vhodné a účelné môže centrum, v súlade s individuálnym plánom rozvoja osobnosti dieťaťa, umožniť dieťaťu pobyt u rodičov, informácie ohľadom spôsobu a dĺžke pobytu, o prešetrovaní pomerov v rodine a súhlas orgánu SPODaSK v stanovenom termíne, poskytnutie príspevku na stravu dieťaťa,
 13. vychovávateľ pred odchodom dieťaťa odovzdá rodičom Plán činnosti pre rodinu, v ktorom sú zaznamenané úlohy pre dieťa aj rodičov, ako aj výchovné usmernenia pre rodičov.
 14. Každý kontakt s biologickou rodinou a osobou blízkou dieťaťa (osobný, telefonický, písomný) je službukonajúci vychovávateľ povinný zaznačiť do príslušného tlačiva.

Opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra

a) Povinnosti dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre.

Okrem popísaných základných povinností sú deti povinné:

1. spolupracovať s dospelými, v záujme starostlivosti o seba a svoju výchovu, prejavovať primeranú úctu a rešpekt k iným ľuďom,
2. plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam a možnostiam,
3. vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť preň ohrozujúci, najmä užívania látok, ktoré poškodzujú jeho telesné a duševné zdravie,
4. plniť si povinnosti vo vzťahu k záujmovým aktivitám, ktoré prispievajú k rozvoju jeho osobnosti (voľno časovú aktivitu, ktorú si dieťa samé zvolilo na obdobie školského roka, je povinné aj pravidelne navštevovať),
5. šetrne zaobchádzať so zverenými vecami, nepoškodzovať majetok centra a cudzí majetok,
6. udržiavať poriadok a čistotu v osobných veciach,
7. dodržiavať predpisy a pokyny k ochrane bezpečnosti a zdravia, s ktorými bolo riadne oboznámené,
8. v prípade podozrenia z požitia alkoholu alebo iných drog podrobiť sa vyšetreniu (testovaniu) na prítomnosť alkoholu alebo iných drog,
9. dodržiavať základy hygieny,
10. absolvovať pravidelné povinné návštevy lekára, preventívne prehliadky,
11. pomáhať pri vedení domácnosti (pri nákupoch potravín, drogérie a iných komodít, pomoc pri príprave stravy, pomoc pri udržiavaní čistoty a poriadku v interiéri a exteriéri centra).

b) Povinnosti plnoletej fyzickej osoby (mladého dospelého), pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, na základe dohody o poskytovaní starostlivosti :

Mladý dospelý pri uzatvorení dohody o poskytovaní starostlivosti sa zaväzuje,

1. že si bude plniť všetky povinnosti vyplývajúce zo štúdia v rámci prípravy na povolanie na strednej škole. Súhlasí s tým, aby sa určený zástupca centra pravidelne informoval na jeho študijné výsledky a správanie v škole,

2. v rozsahu svojich rozumových schopností bude dodržiavať dohodnuté pravidlá v zmysle dohody,
3. tvorí si úspory v dohodnutej výške zo svojho vreckového, prípadne z brigádnickej činnosti,
4. rešpektovať zákony Slovenskej republiky, Vnútny poriadok a ďalšie vnútorné normy, vrátane Domového poriadku v obytnom dome, dodržiavať pravidlá užívania bytu, resp. rodinného domu v profesionálnej náhradnej rodine,
5. za porušenie povinností možno mladému dospelému uložiť niektoré z disciplinárnych opatrení, podľa disciplinárneho poriadku.

Mladý dospelý je povinný dodržiavať nasledovné pravidlá:

- a) Pravidelne, podľa plánu osamostatňovania sa mladého dospelého, spolupracuje so sociálnym pracovníkom centra, oboznamuje ho s novými skutočnosťami a informuje o svojej finančnej a rodinnej situácii, o zdravotnom stave (predkladá lekárske správy), ako aj o termínoch vyšetrení u odborných lekárov.
- b) Dôsledne dbá o svoju zdravotnú starostlivosť, dodržiava termíny u lekárov, dodržiava pokyny lekárov a pravidelne užíva predpísanú medikamentóznú liečbu. Počas choroby dodržiava liečebný režim a neopúšťa centrum.
- c) Nerealizuje žiadne záväzky, ktoré predpokladajú finančné plnenie zo strany mladého dospelého. Ak takéto záväzky má z predchádzajúceho obdobia, dokumentáciu k nim bezodkladne predloží sociálnemu pracovníkovi.
- d) Dodržiava základnú hygienu a starostlivosť o svoj zovňajšok.
- e) Neumožní pobyt v priestoroch, ktoré užíva, osobe, ktorá nemá oprávnenie sa v nich zdržiavať bez súhlasu riaditeľa centra.
- f) Dodržiava zásady slušného správania, nenapáda fyzicky, slovne a ani iným spôsobom deti a pracovníkov centra. Nepoužíva vulgárne slová.
- g) Nie je súdom trestaný, nedopúšťa sa žiadneho trestného činu (krádeže, bitka, výtržnosť) a nie je voči nemu vedené trestné, či priestupkové konanie.
- h) Nekonzumuje, neprechováva alkohol a iné omamné látky a psychotropné látky. V prípade podozrenia na použitie alkoholických a iných omamných a psychotropných látok sa podrobí dychovej skúške, prípadne krvnej skúške.
- i) Nepoškodzuje a chráni zverený majetok, škody spôsobené z nedbanlivosti nahradí.
- j) Centrum môže opustiť na 1 a viac dní iba na základe písomného oznámenia centru. Centru oznamuje dĺžku pobytu, miesto pobytu mimo centra a kontaktné údaje osoby, u ktorej alebo s ktorou sa bude zdržiavať.
- k) Počas mimoriadnej situácie a krízového stavu dodržiava všetky proti príslušné opatrenia.

Ak mladý dospelý poruší povinnosti uvedené v ods. 1 a 2 centrum postupuje podľa Disciplinárneho poriadku pre mladých dospelých.

c) povinnosti dieťaťa pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, na základe dohody o poskytovaní starostlivosti

V centre pri výkone opatrení pobytovou formou pre dieťa v zmysle dohody sa rešpektujú **práva dieťaťa** na:

1. starostlivosť, lásku a podporu zo strany rodiny dieťaťa a zamestnancov centra,
2. zachovávanie princípu rovnosti,
3. rešpektovanie a branie ohľadu na názor dieťaťa, ktoré je schopné formulovať vlastné názory, právo dieťaťa slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú,
4. vzdelanie podľa svojich schopností a rozvoj svojich schopností, zručností a nadania,

5. zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti
6. hru a voľný čas,
7. stretávanie a združovanie podľa vlastného výberu,
8. prístup k informáciám,
9. kvalifikovanú všestrannú starostlivosť a odbornú pomoc zamestnancov centra,
10. nadväzovanie kontaktov a vzťahov s blízkymi osobami a rovesníkmi,
11. slobodu myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery,
12. poskytnutie dostatku zdravej stravy a právo na zdravý životný štýl (stravovanie, rekreačná činnosť) a starostlivosť o telesné a duševné zdravie,
13. kontakt s rodičom, ostatnými členmi rodiny a inými blízkymi osobami dieťaťa v súlade s plánom vykonávania opatrení,
14. dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, sa môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, súd alebo prokuratúru, ktorých telefónne čísla, spolu s Kódexom detských práv, sú zverejnené na nástenke pri kanceláriách
15. podmienky doručovania pošty, prístupu na internet a používania telefónu v súlade s plánom vykonávania opatrení pre dieťa

Blízke osoby dieťaťa majú v zmysle dohody **právo na:**

1. kvalifikovanú odbornú pomoc zo strany centra pri výkone opatrení
2. informácie o dieťati
3. kontaktovanie dieťaťa prostredníctvom písomnej komunikácie alebo telefonicky
4. stretávanie sa s dieťaťom v priestoroch centra alebo v prostredí rodiny
5. právo sa oboznámiť s Plánom vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa a aktívne s podieľať na jeho zmenách a vyhodnocovaní,
6. povinnosť informovať centrum o všetkých skutočnostiach, ktoré môžu byť nápomocné počas výkonu opatrení pobytovou formou pre dieťa a osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa – stará matka,
7. vyhnúť sa požívaniu alkoholických nápojov, drog a iných omamných a psychotropných látok počas výkonu opatrení pobytovou formou pre dieťa

Povinnosti dieťaťa:

1. dieťa je povinné prejavovať rodičom, iným blízkym osobám a zamestnancom úctu a rešpekt. Vzájomné nezhody rieši slušným spôsobom, bez používania vulgarizmov.
2. dieťa má povinnosť plniť úlohy naplánované v Pláne vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa; je s nimi oboznámené,
3. dieťa má povinnosť dodržiavať harmonogram dňa a pravidlá ustanovené v skupine, zamestnanci skupiny vytvárajú pravidlá spoločne s deťmi,
4. dieťa je povinné spolupracovať so zamestnancami centra na ochrane svojho zdravia a bezpečia,
5. dieťa má povinnosť osobnou pomocou sa podieľať na spoločných potrebách skupiny, teda pri príprave stravy, upratovaní, šetrným zaobchádzaním s vybavením priestorov centra, pri údržbe vlastných vecí a iných pracovných aktivitách.
6. za prípadné návštevy nesie rodič plnú zodpovednosť a o ich príchode je povinný informovať vopred zodpovedného zamestnanca, bez tohto upovedomenia prítomnosť iných osôb v centre nie je možná

d) Povinnosti rodiča, príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa:

1. dodržiavanie pravidiel centra (napr. neprísť za dieťaťom pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky, prísť v dohodnutý čas – ktorý sľúbil dieťaťu, alebo dohodol s pracovníkom centra, s dieťaťom sa v stanovenom čase vrátiť do centra),
2. v čase návštevy dieťaťa v centre sa zapísať do Knihy návštev v samostatnej skupine a dodržiavať pokyny službukonajúceho zamestnanca skupiny,
3. v prípade podozrenia, že je rodič pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky, alebo sa správa agresívne, službukonajúci zamestnanec neumožní rodičovi návštevu a vyzve rodiča na opustenie priestorov centra, ak to rodič odmieta, kontaktuje políciu,
4. dodržiavať zásady slušného správania a komunikácie bez invektív a nadávok,
5. dodržiavať predpisy a pokyny k ochrane bezpečnosti a zdravia, pri osobnej návšteve v priestoroch centra,
6. odovzdať do úschovy predmety ohrozujúce výchovu, zdravie a bezpečnosť, počas návštevy v centre,
7. šetrne zaobchádzať so zverenými vecami,
8. nepoškodzovať majetok centra ani cudzí majetok, ak rodič spôsobí škodu na zariadení, či úmyselne, alebo z nedbanlivosti, je povinný vzniknutú škodu uhradiť (na základe jej vyčíslenia škodovou komisiou),
9. povinnosť rešpektovať dohodnuté podmienky – či už počas krátkodobého pobytu v priestoroch centra, alebo dieťaťa v jeho domácnosti, alebo počas návštevy dieťaťa v centre.

Taxatívny opis výchovných prostriedkov

Pri uplatňovaní výchovných postupov v centre sú deti najmä motivované k želanému správaniu. Deti sa snažíme viesť k plneniu povinností, ktoré sú primerané ich veku a mentálnej úrovni, pedagogickými metódami a formami ako napr. hravou formou, súťaživou formou, názorným príkladom, persúziou, poskytovaním pomoci, povzbudzovaním a odmenou v mimoriadnych prípadoch.

V prípade neželaného správania striktne dodržiavame pedagogickú zásadu – jeden priestupok – jedno opatrenie, ktoré nasleduje spravidla ihneď po priestupku, ako dôsledok neželaného správania. Opatrenie (sankciu) ukladá službukonajúci zamestnanec, ktorý zároveň rozhoduje o druhu sankcie a období trvania sankcie. Pri určovaní sankcie sa prihliada na osobnosť dieťaťa a závažnosť priestupku. Dieťa má právo na vyjadrenie nesúhlasu so sankciou, avšak nie na nerešpektovanie udelennej sankcie. V prípade nesúhlasu so sankciou má dieťa právo komunikovať o situácii s vedúcou úseku starostlivosti o dieťa a s riaditeľom centra.

V centre platia pre deti všeobecné pravidlá na tieto výchovné situácie:

1. koľko minút meškáš z vychádzky, dvakrát toľko minút sa ti uberie z nasledujúcej vychádzky,
2. ak si mobil stratíš, predáš, poškodíš – na nový si musíš ušetriť (dodržiava sa v spolupráci s rodičmi, či inými príbuznými. Neznamená to, že dieťa nemá možnosť byť v telefonickom

kontakte s rodinou alebo príbuznými. Kontakt je v tomto prípade zabezpečený z pracovného mobilu samostatne usporiadanej skupiny),

3. ak službukonajúci zamestnanec vidí u teba cigarety (napr. ti vypadli z vrečka, alebo videl, ako ponúkaš iné dieťa cigaretou, alebo zacítil dym z tvojej izby, alebo ťa videl za rohom domu fajčiť a držiš cigarety v ruke), tieto pred vychovávateľom polámeš a spláchneš vo WC.

Zamestnanci centra vytvárajú pravidlá spoločne s deťmi v skupine. V PNR vytvárajú pravidlá rodinného spolužitia dospelí spolu s deťmi, aj ich biologickými.

Dieťa má povinnosť pomáhať a podieľať sa na spoločných potrebách samostatne usporiadanej skupiny/PNR. Pomoc dieťaťa v spoločných potrebách spočíva pri príprave stravy, upratovaní, šetrným zaobchádzaním s vybavením centra, vzájomnej pomoci medzi deťmi, pomoci pri údržbe vlastných vecí aj zariadenia samostatne usporiadanej skupiny/PNR. Dieťa má povinnosť spolupracovať so zamestnancami na ochrane zdravia a bezpečia seba aj ostatných, dodržiavať zásady zdravého životného štýlu, povinnosť vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť pre neho ohrozujúci. Pri nedodržaní týchto povinností môže byť s ohľadom na vek a rozumové schopnosti dieťaťa uložený výchovný prostriedok

Pri nedodržaní uvedených povinností môže byť, s ohľadom na vek a rozumové schopnosti dieťaťa, uložený výchovný prostriedok :

1. skorší čas večierky v daný deň, ako je obvykle zaužívané
2. jeden celý deň bez pozerania televízie
3. jeden celý deň bez používania počítača, okrem školských povinností
4. jeden celý deň bez používania internetu na počítači, ako aj na mobilnom zariadení
5. jeden celý deň bez používania vlastného mobilného telefónu alebo iného mobilného zariadenia
6. skrátenie alebo úplné obmedzenie vychádzky v daný deň.

V prípade hrubého porušenia povinností, napríklad dieťa sa opakovane svojvoľne nezúčastňuje vyučovacieho procesu, porušenie povinností bude prejednané zamestnancami skupiny/PNR s odborným tímom a s dieťaťom a výchovné prostriedky vyššie uvedené môžu byť uložené na dlhšiu obdobie.

V prípade obzvlášť závažného porušenia povinností ako opakované požívanie návykových látok dieťa musí absolvovať ambulantnú liečbu. Za závažné opakované porušenie pravidiel centra alebo spáchanie činu, ktorý je považovaný za priestupok a činu, ktorý by pri dosiahnutí veku trestnej zodpovednosti mohol byť považovaný za trestný čin, centrum dieťaťu poskytne vreckové v sume nižšej, ako je ustanovená suma vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume.

1. Výchovné prostriedky uložené v dôsledku hrubého porušenia povinností sa prehodnocujú, ak dieťa na základe uloženého výchovného prostriedku výrazne zmení svoje správanie k lepšiemu. K takémuto prehodnoteniu dôjde na základe spoločného rozhodnutia zamestnancov samostatne usporiadanej skupiny/PNR, odborného tímu a dieťaťa.
2. Vychovávateľ/PNR uloží dieťaťu taký typ výchovného prostriedku, ktorý bude pre dieťa motivačný a je predpoklad, že bude viesť k pozitívnej zmene správania.

3. Všetky deti sú s povinnosťami a dôsledkami v prípade ich nedodržania, v podobe uloženia výchovných prostriedkov, prekázateľne oboznámené. Dieťa sa pri uložení výchovného opatrenia, s ktorým nesúhlasí, môže obrátiť na koordinátora samostatnej usporiadanej skupiny, ak s uloženým výchovným prostriedkom nesúhlasí ani po komunikácii s koordinátorom, porušenie povinnosti dieťaťa a uloženie výchovného prostriedku prejednávajú zamestnanci samostatne usporiadanej skupiny s odborným tímom. Dieťa umiestnené v PNR sa pri nesúhlase s uloženým výchovným prostriedkom môže obrátiť priamo na odborný tím, ktorý uloženie výchovného prostriedku prejedná s PNR.

V prípade dieťaťa s poruchami správania, alebo iným problémovým správaním, sa individuálne pristupuje k nastaveniu režimového programu odborným tímom a zamestnancami samostatne usporiadanej skupiny (profesionálnym náhradným rodičom a tímom Centra podpory profesionálnych náhradných rodín) vzhľadom na individuálne potreby dieťaťa. Zásadou programu je podpora a pomoc dieťaťu – dostáva pravidelne každý deň v určený čas (väčšinou večer) možnosť svojho hodnotenia a zároveň spätnú väzbu od službukonajúceho zamestnanca. Program je nastavený na určené obdobie – o dĺžke, metódach, spôsoboch hodnotenia a kritériách úspechu rozhodujú zamestnanci odborného tímu a samostatne usporiadanej skupiny spoločne na pracovnej porade. O programe komunikuje s dieťaťom jeho vzťahová osoba zo samostatne usporiadanej skupiny, alebo z odborného tímu. Dieťa môže dávať návrhy a podnety do programu, program sa môže podľa toho upraviť. Tiež sa spoločne s dieťaťom dohode forma odmeny za úspech.

Za nedodržanie povinností a priestupky možno mladému dospelému, ktorému sa poskytuje starostlivosť v samostatnej skupine pre mladých dospelých uložiť, na základe disciplinárneho poriadku, niektoré z disciplinárnych opatrení:

1. pokarhanie,
2. podmienené vypovedanie dohody o zotrvaní mladého dospelého v centre
3. nepodmienené vypovedanie dohody o poskytovaní starostlivosti.

Opis poskytovania vreckového

Počas vykonávania pobytového opatrenia súdu je mesačne deťom (od šesť rokov veku) a mladým dospelým pripravujúcim sa na povolanie dennou formou štúdia, vyplácané vreckové.

1. Dieťaťu umiestnenému v profesionálnej náhradnej rodine je vreckové poukazované bezhotovostne prevodom na účet PNR spolu s finančnými prostriedkami určenými na zabezpečenie potrieb dieťaťa. V tento deň profesionálny náhradný rodič vypláca dieťaťu vreckové do vlastných rúk s rovnakým postupom, ako sa vypláca vreckové dieťaťu v samostatne usporiadanej skupine.
2. V samostatne usporiadanej skupine sú finančné prostriedky určené na vreckové súčasťou rozpočtu vyčleneného pre danú skupinu. Vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti/ PNR vreckové, v určený deň - spravidla do 10. dňa v mesiaci, vyplatí dieťaťu, ktoré si vreckové prevezme a prevzatie potvrdí svojim podpisom. Dieťa sa môže dohodnúť s vychovávateľom, ktorý ho má v individuálnej starostlivosti/PNR, čo je zaznamenané v pláne

výchovnej práce s dieťaťom, že si uloží vreckové u neho a bude mu v stanovených termínoch počas mesiaca vyplácané vo viacerých čiastkach, alebo že si bude tvoriť úspory. O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa, pri narábaní s vreckovým je mu poskytnutá potrebná pomoc zohľadňujúca jeho vek a rozumovú vyspelosť, spôsob pomoci je zaznamenaný v pláne výchovnej práce s dieťaťom. Dieťa je motivované k zmysluplnému využívaniu finančných prostriedkov a k sporeniu na hodnotnejšie predmety, po ktorých dieťa túži. Odôvodnenie tvorby úspor z vreckového je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa.

3. Za dieťa, ktoré ešte nevie písať, preberá vreckové vychovávateľ, ktorý ho má v individuálnej starostlivosti/PNR a zaobchádza s ním tak, ako je uvedené vyššie. Dieťaťu, ktoré vzhľadom na ťažké zdravotné postihnutie, nie je schopné pochopiť vreckové a jeho význam, je vreckové vyplácané na účet v banke zriadený centrom.
4. Mladému dospelému sa vreckové vypláca bezhotovostným prevodom na jeho osobný účet.
5. V prípade postupu podľa § 66 ods. 3, 4 a 5 uvedeného zákona je potrebné vopred písomne informovať riaditeľku centra a zároveň dodržať § 66 ods. 6 citovaného zákona: dieťaťu primeraným spôsobom vysvetliť dôvod, pre ktorý sa vreckové poskytne vo viacerých čiastkach alebo v nižšej sume, a musí sa dieťaťu umožniť, s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor na takéto poskytovanie vreckového.
6. Centrum nevyplatí vreckové dieťaťu za dni, kedy sa dieťa bez súhlasu zdržiavalo mimo centra.
7. Za vyplatenie vreckového dieťaťu v určených termínoch a v zodpovedajúcej výške zodpovedá sociálny pracovník.

Opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra a opisu techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania

Rizikovou situáciou sa rozumie akákoľvek neočakávaná situácia, na zvládnutie ktorej nepostačujú bežné postupy, alebo ktorá ohrozuje psychický a fyzický stav dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktorú sa vykonávajú opatrenia v centre.

Centrum má stanovené nasledovné postupy pri rizikových situáciách:

1. Opustenie centra bez súhlasu - útek dieťaťa

- a) Za útek možno považovať svojvoľné opustenie centra dieťaťom bez súhlasu službukonajúceho zamestnanca alebo iného zamestnanca centra, nevrátenie sa z riadne povolenej individuálnej vychádzky, nevrátenie sa v obvyklom čase zo školy, alebo krúžku a to do dvoch hodín od stanoveného času.
- b) Ak dieťa opustí centrum/PNR bez súhlasu, službukonajúci zamestnanec/PNR je povinný kontaktovať koordinátora skupiny a vedúceho úseku starostlivosti o dieťa a následne túto skutočnosť bezodkladne oznámiť najbližšiemu útvaru Policajného zboru a okresnej prokuratúre. Vedúci úseku ihneď informuje riaditeľa centra. S príslušníkmi PZ ďalej komunikuje sociálny pracovník alebo riaditeľ. Sociálny pracovník vypíše príslušné hlásenie mimoriadnej udalosti a zasiela ho podľa metodického usmernenia Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, príslušnému súdu, orgánu SPODaSK a zákonnému zástupcovi dieťaťa

- c) Ak centrum umožnilo pobyt dieťaťu mimo centra (u rodičov, blízkych osôb) a dieťa sa v určenom čase do centra nevrátilo, službukonajúci zamestnanec/PNR je povinný bezodkladne vyzvať toho, u koho bol súhlas k pobytu, aby ihneď, najneskôr do 24 hodín od vyzvania, zabezpečil návrat dieťaťa do centra. Následne kontaktuje koordinátora skupiny a vedúceho úseku starostlivosti o dieťa. Vedúci úseku ihneď informuje riaditeľa centra. Ak sa službukonajúcemu zamestnancovi/PNR nepodarilo skontaktovať s tým, u koho bol súhlas k pobytu, vyzvanie k návratu dieťaťa do centra vhodnou formou realizuje sociálny pracovník. Sociálny pracovník svoj postup a činnosť písomne dokumentuje a založí do spisovej dokumentácie dieťaťa. Ak sa dieťa v určenom čase (do 24 hod.) do centra nevráti, nevrátenie dieťaťa do centra sa považuje za nedovolené opustenie centra bez súhlasu.
- d) V prípade, že je útekmi ohrozené zdravie alebo život dieťaťa alebo ostatných detí, je nutné zvážiť ochranu dieťaťa v uzatvorenom výchovnom systéme na základe rozhodnutia súdu. Útek dieťaťa sa eviduje v osobnom spise dieťaťa.
- e) Pre potreby Policajného zboru je vychovávateľ, ktorý má dieťa v individuálnej starostlivosti/PNR v spolupráci so sociálnym pracovníkom, povinný mať v spisovej dokumentácii dieťaťa spracované tlačivo Oznámenie o úteku s aktuálnou fotografiou dieťaťa. Toto tlačivo sa aktualizuje jedenkrát ročne, za aktualizáciu je zodpovedný vychovávateľ/PNR.

2. Úraz dieťaťa

- a) Ak niektoré dieťa utrpí úraz, ktorý nie je potrebné ošetriť lekárom, ošetrí ho zamestnanec v pracovnej zmene/PNR obvyklým spôsobom. Úraz a spôsob ošetrovania zaeviduje v Evidencii úrazov, v dennom hlásení a okamžite informuje o úraze koordinátora.
- b) Ak dieťa utrpí úraz, ktorý si vyžaduje ošetrovanie lekárom, službukonajúci zamestnanec/PNR poskytne dieťaťu prvú pomoc, zabezpečí lekárske ošetrovanie dieťaťa a informuje koordinátora. Koordinátor samostatne usporiadanej skupiny zabezpečí iného zamestnanca do služby a ihneď informuje vedúceho úseku a riaditeľa centra. Slžbukonajúci vychovávateľ po návrate zo zdravotníckeho zaradenia a ošetrovaní dieťaťa zaznamená úraz v Evidencii úrazov, v dennom hlásení, zabezpečí odovzdanie lekárskeho záznamu o ošetrovaní úrazu detskej lekárnke. Informácie o výsledku ošetrovania podá koordinátorovi a riaditeľovi centra. Sociálna pracovníčka informuje o úraze zriaďovateľa a rodičov.
- c) V prípade úrazu, ktorý ohrozuje život dieťaťa, službukonajúci zamestnanec/PNR poskytne dieťaťu prvú pomoc, zabezpečí privolanie rýchlej zdravotnej pomoci - 155 alebo 112 a ďalej postupuje ako v bode b).

3. Agresívne správanie sa dieťaťa

V prípade agresivity dieťaťa, ktorú nedokáže službukonajúci zamestnanec zvládnuť, kontaktuje Políciu a lekársku záchrannú službu. Do ich príchodu zabezpečí ochranu agresívneho dieťaťa (odstránenie nebezpečných predmetov z dosahu agresívneho dieťaťa, pozorovanie agresívneho dieťaťa), ochranu ostatných detí (najstaršie alebo mentálne najzdatnejšie dieťa odvedie ostatné deti z dosahu agresívneho dieťaťa) a aj seba samého. Po vyriešení situácie informuje ihneď koordinátora a riaditeľa centra.

4. Užitie (podozrenie z užitia) alkoholu, omamných a psychotropných látok deťatám

- a) V zmysle dohovoru o právach dieťaťa sú zamestnanci centra povinní zabezpečovať aktívnu ochranu detí pred sociálno-patologickými javmi, monitorovať zmeny v správaní detí a v prípade dôvodného podozrenia z fyzického alebo psychického týrania, ohrozovania mravného vývinu dieťaťa, alebo požívania alkoholu, alebo drog, bezodkladne riešiť problém v spolupráci s vedením centra, s príslušným odborom sociálnych vecí, pediatrom a príslušným oddelením policajného zboru. Za tým účelom realizuje množstvo rôznych preventívnych aktivít. Prevencia je obsahom aj sociálno-psychologických výuk, ktorých sa deti zúčastňujú.
- b) Ak službukonajúci zamestnanec/PNR pozoruje, že správanie dieťaťa je zmenené a zamestnanec má podozrenie na užitie alkoholu, omamných alebo psychotropných látok deťatám, okamžite zabezpečí podanie orientačného testu na zistenie prítomnosti drogy. Ak je test na drogu pozitívny, zabezpečí lekárske vyšetrenie na prítomnosť omamných a psychotropných látok, alkoholu, lekársku pomoc dieťaťu a informuje o situácii riaditeľa centra. Sociálny pracovník centra zabezpečí informovanie orgánu SPO, Polície a rodičov.

5. Zistenie šikanovania v centre, alebo detí z centra v širšom sociálnom prostredí

Kľúčom k eliminácii šikany je systematická prevencia, vytváranie bezpečného a podporného prostredia pre všetky deti v centre, v ktorom sa neboja podozrenie na šikanu nahlásiť a okamžitá reakcia pri podozrení zo šikanovania.

a) Prevencia šikanovania

Centrum aktívne predchádza šikanovaniu preventívnymi aktivitami a programami a spolupracou s rodičmi, zariadeniami poradenstva a prevencie a ďalšími subjektami.

Všetci zamestnanci centra sú informovaní o postupoch pre prevenciu, preverovanie a riešenie šikanovania podľa platnej Smernice Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR č.1/2025.

b) Identifikácia šikanovania

Šikanovanie môže mať rôzne podoby – môže byť priame aj nepriame; verbálne, fyzické, psychické a emocionálne alebo elektronické (t.j. kyberšikana).

Ak má zamestnanec centra vedomosť o šikanovaní – z vlastného pozorovania, od dieťaťa alebo rodiča – nahlási ho riaditeľovi centra.

c) Preverovanie podozrenia zo šikanovania

Riaditeľ školy alebo poverený zamestnanec bezodkladne: Zostaví tím zodpovedný za preverovanie. Zabezpečí okamžitú ochranu potenciálnemu šikanovanému. Zabezpečí, aby nedošlo pri preverovaní ku konfrontácii potenciálneho šikanujúceho a potenciálneho šikanovaného. Ak je to potrebné, privolá zdravotnú pomoc, zariadenie poradenstva a prevencie, políciu. Uchováva dôkazy, spíše a zaeviduje záznam o incidente.

c) Riešenie a náprava šikanovania

Riaditeľ centra alebo poverený zamestnanec zabezpečí konkrétne opatrenia pre šikanovaného, šikanujúceho aj účastníkov šikanovania:

1. Pre šikanovaného: bezodkladné bezpečie, poskytnutie psychologickej podpory, podľa potreby systematickú podporu (napr. spolupráca so zariadením poradenstva a prevencie).
2. Pre šikanujúceho: podľa potreby individuálny rozhovor s odborníkom, návrh na intervenciu alebo uloženie opatrenia vo výchove.

3. Pre účastníkov: podľa potreby individuálnu podporu a/alebo skupinové aktivity vedúce k schopnosti rozoznávať šikanovanie a budovať pozitívne postoje a hodnoty.

6. Vážne nezhody medzi deťmi (fyzické napadnutie)

Pri vzniknutom konflikte sa vychovávateľ snaží vyhodnotiť a riešiť danú situáciu v zmysle svojich kompetencií. Pokiaľ situáciu nevie vyriešiť a konflikt pokračuje, podľa vyhodnotenia situácie kontaktuje políciu alebo RZP (ak nie je nablízku odborný tím alebo iný kolega, ktorý by mohol danú situáciu pomôcť ošetriť). O konflikte vychovávateľ/PNR informuje vedúcu úseku a odborný tím na telefónnych číslach, ktoré má každá skupina k dispozícii.

7. Vážne nezhody medzi deťmi a zamestnancami centra

O vážnych nezhodách medzi deťmi a zamestnancami centra sú neodkladne informovaní vedúci úseku starostlivosti o dieťa/koordinátor CPPR a riaditeľ centra, ktorí vypočujú verziu detí a verziu zamestnanca. Následným stretnutím sa prvkami mediácie snažia o spoločné riešenie konfliktu, nezhody. Po odznení konfliktu je deťom poskytovaná psychologická podpora a starostlivosť, zamestnancovi je pomoc a podpora zabezpečená formou supervízie. V prípade potreby aj vzdelávaním v oblasti, v ktorej vznikol konflikt, či nehoda s deťmi.

8. Vlámanie do objektu centra, dobíjanie sa do centra fyzickej osoby pod vplyvom alkoholu, neuposlušnosť návštevy na opustenie priestorov centra

V týchto situáciách službukonajúci zamestnanec ihneď kontaktuje Políciu na číslo 158.

9. Havarijné situácie v centre

Rieši službukonajúci zamestnanec nahlásením havárie príslušnej organizácii na zverejnené havarijné telefónne linky. Zamestnanci centra sú informovaní o umiestnení hlavného uzáveru vody, plynu a električky, ktoré v prípadoch havarijnej situácie vypínajú.

Opis techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania

Verbálne, neverbálne prejavy, fyzické ataky detí v centre majú rôzne prejavy a dôvody. Môžu to byť prejavy ich zdravotného stavu, zdravotného znevýhodnenia a emocionálneho stavu, tiež to môže byť prejav alebo odozva na naše správanie, naše nepochopenie, našu nevedomosť o spúšťačoch takéhoto správania. Zamestnanci v priamom kontakte s dieťaťom reflektujú na túto problematiku vzdelávaním na zvládanie agresívneho správania sa detí s využitím vhodných techník a stratégií nenásilnej krízovej intervencie. Hlavným cieľom je rozšíriť profesijné kompetencie zamestnancov a uplatniť jednoduché techniky na deeskaláciu konfliktu.

Prevenia - predchádzanie napätiu, konfliktu či agresii v správaní detí, plnoletých fyzických osôb (ďalej len „dieťa“) a zamestnancov centra

- Pri očividnom emocionálnom nepokoji dieťaťa, pri neprimeranom a pre dieťa neobvyklom prejave je potrebné mu prejavovať záujem, snažiť sa s ním obojstranne komunikovať, prípadne k tomu dieťa viesť (aby vedelo povedať čo prežíva, dalo najavo svoje city). Jeho problémy sa tak môžu dostať na povrch ešte skôr ako povedú k nežiadúcemu správaniu. Na základe pozorovania,

rozhovoru a znalosti anamnézy a jeho osobnosti identifikovať potreby dieťaťa a snažiť sa ich naplniť.

- Snažiť sa eliminovať podnety prichádzajúce z vonku a vytvoriť bezpečné prostredie na základe zistených potrieb dieťaťa.
- Efektívnym spôsobom prevencie je vhodne zvolená forma komunikácie. Všeobecne pre deti platí, že je s nimi potrebné komunikovať primerane ich veku, v rámci možností obsahu rozhovoru jasne a zrozumiteľne. Okrem verbálnej zložky je potrebné dbať aj na neverbalitu. Aj pohyby, držanie tela, mimika tváre a intonácia môžu pôsobiť provokatívne a dráždivo.
- Zamestnanci centra by v rámci prevencie mali dodržiavať zásady psychohygieny, poznať sebaregulačné mechanizmy a vedieť ich využívať. Za tým účelom sa zúčastňovať sebarozvojových a vzdelávacích aktivít organizovaných centrom, prípadne na základe vlastnej iniciatívy, aj inými subjektami.
- Každý zamestnanec centra v priamej práci s deťmi je povinný si osvojiť základy poskytovania krízovej intervencie.

1. Včasná intervencia zameraná na indikovanie problému dieťaťa, cieľom ktorej je zabrániť vystupňovaniu daného problému do agresie, ide teda hlavne o tie opatrenia, ktoré je vhodné použiť pred konfliktnou situáciou. Potrebné je zachytiť hlavne začiatok, keď sa s dieťaťom začne niečo diať, varovné signály napr.: rozrušenie, nepokoj, výhražné gestá a postoje, zlosť, lapanie po dychu, agresia voči predmetom – búchanie do nábytku, voči sebe – tlčenie hlavou. Tiež to môžu byť slovné vyhrážky, odmietanie komunikácie, neschopnosť koncentrácie a vnímania informácií atď. Dôležité je zamerať pozornosť dieťaťa k činnosti, pri ktorej sa upokojí.

2. Pri vzniknutom konflikte je dôležitý postup pre zvládanie agresívneho správania:

- a) Vyhodnotenie situácie a možného rizika – zváženie možných príčin agresívneho správania
- b) Zmiernenie agresívneho správania – vysielat' signály bezpečia neverbálnou komunikáciou, napr. postoj tela nesmie byť konfrontačný, útočný – ruky nemajú byť v bok, či skrížené na prsiach., pohyby sú koordinované, rozvážne a pokojné, S dieťaťom komunikujeme vo výške očí, očný kontakt má byť priateľský, nie výhražný, rešpektovanie intímnej zóny dieťaťa. Verbálnou komunikáciou – napr. zníženie tónu hlasu, ktorý je jasný, pokojný, komunikácia je plynulá, bez urážok. Neodporujeme dieťaťu, nepoučujeme ho a nevysvetľujeme mu čo by nemalo robiť. Ubezpečujeme dieťa, že sa akceptujú jeho pocity, neposielat' ho preč. Prehliadame nadávky, urážky na svoju osobu, venujeme sa vecným témam –problému dieťaťa, tomu, čo pre upokojenie potrebuje. Sme empatickí, vystupujeme ako osoba ochotná a schopná vyriešiť problém dieťaťa, ako osoba, ktorá chce pomôcť nie obmedzovať. Vyjednávame „výhra – výhra“: predostrieme dieťaťu viacero možností, pričom všetky možnosti vedú k želanému cieľu (napr. aby sa dieťa vrátilo do svojej izby), pričom dieťa si môže vybrať, vytvoriť atmosféru, kedy bude mať dieťa pocit, že on rozhoduje.
- c) Telesné obmedzenie a medikácia: Ak dieťa odmieta komunikovať a agresívne správanie sa stupňuje, pokiaľ je to možné, tak v záujme jeho bezpečnosti a bezpečnosti okolia použijeme telesné obmedzenie - špeciálne úchopy, ktoré sú cielené, bezbolestné a neohrozujú zdravie

detí a zamestnancov. Ak sa dieťa i naďalej nie je schopné upokojiť, privoláme zdravotnú pomoc, ktorá podá medikáciu.

Po odznení celkovej situácie, rešpektovať vyčerpanie seba aj dieťaťa a nechávať priestor na oddych a až po úplnom odznení pristupovať k niektorej z korekčných techník, poukázanie na dôsledky, rozhovor. Telesné obmedzenie, prípadne privolanie zdravotnej pomoci, môže dieťa vnímať ako narušenie dôvery, ktorú prežíva voči dospelému opatrovníkovi. Preto je dôležité sa v čase, kedy je dieťa stabilizované a pokojné o predchádzajúcej situácii porozprávať a citlivo mu vysvetliť dôvody, prečo k takémuto konaniu došlo (ochrana jeho zdravia, ochrana zdravia ostatných detí a zamestnancov).

- d) Po upokojení dieťaťa analyzujeme celú situáciu a zaznamenáme agresívne správanie dieťaťa, v ktorom zaznamenávame dátum, miesto, príčinu agresívnej reakcie, dĺžku jej trvania a intenzitu, spôsob upokojenia sa dieťaťa. Ak príčina nie je zjavná, popíšeme okolnosti, za ktorých ku záchvatu došlo. Situáciu je nutné analyzovať a v kontexte celkovej anamnézy a vývinu dieťaťa z nej vyvodiť dôsledky pre ďalšie výchovné pôsobenie.